

V prvem polletju ustvarili dobiček

Za Talum, d. d., in njegova hčerinska podjetja želimo, da so poslovno uspešna podjetja, ki jih odlikujeta sposobnost hitrega zaznavanja številnih sprememb v nepredvidljivem poslovnem okolju in sposobnost učinkovitega prilagajanja nanje. Zaradi tega potrebujemo stalne inovacije in izboljšave, da v takšnem okolju ostanemo konkurenčni.

Iz vsebine

4

5

6

7

13

15

16-18

19

23

4 V prvem polletju ustvarili dobiček

5 Zamenjava livnega stroja

Jubilej v elektrolizi

6 Povečanje prilagodljivosti in konkurenčne prednosti

7 Posodobitev centralnega sistema

8 Končano zbiranje idej

Kar v petih delovnih okoljih dosegamo zastavljeni cilj

9 Strateški projekt Ulital

11 Klimatske naprave za vroče glave

12 Termodinamični solarni sistem

13 S kolesom lažje premagujemo poletno vročino

Otrokom omogočili letovanje v Pacugu

15 Pravočasno in strokovno opravljeno delo

16-18 Živahen sogovornik z darom za pisanje

19 Mladi so si pridobivali praktična znanja

21 Razpis štipendij

22 Pomen telesne vadbe

23 Kri – darilo življenju

25 Fotoreportaža

26 Tuc, tuc

27 Križanka

Naslovnica: Otroci v Pacugu

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič in Lilijana Ditrih, članici, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Aleksandra Jelusič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Tiskarna Ekart d. o. o.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Mi zmoremo!

Specifika naše primarne dejavnosti – proizvodnja aluminija v elektroliznih pečeh – ima to lastnost, da si nikoli ne privoščili dopusta, temveč je 24 ur na dan in 365 dni v letu v pogonu. Beseda dopust je uporabljena simbolično, saj to ne pomeni, da naši elektrolizerji v poletnih mesecih ne gredo na oddih. Seveda si ga privoščijo, peči pa ostajajo in se ne menijo ne za mesece, ne za vreme in ne za težave s ceno elektrike. Od nas zahtevajo, da vzdržujemo proces, ki teče v njih, saj vemo, kaj bi za peč in za nas s stroškovnega vidika pomenilo, če bi ugasnila.

Tisti, ki še ni stopil v eno izmed naših dveh elektroliznih hal v elektrolizi C, si niti v sanjah ne zna predstavljati, za kako ogromen sistem gre, in tudi tega ne ve, da danes v elektrolizi skoraj ne srečaš več delavcev, saj posluževalci v proizvodni proces vstopajo le toliko, da odčitajo podatke z enega izmed mnogih računalnikov, ki natančno spremljajo delovanje procesa v vsaki peči.

Kljub temu, da smo v zadnjih letih zelo odprti, da ljudi vabimo na naše dneve odprtih vrat in da si lahko skupine pod našim strokovnim vodstvom vedno ogledajo proizvodni proces, se še vedno dogaja, da kdo na glas pripomni, da je Talum umazana proizvodnja, vrednote, ki jih poudarjamo, pa samo prazne floskule.

Če ne bi tudi sama verjela, da smo na pravi poti, potem danes ne bi suvereno zapisovala uvodnika. Verjamem v cilje, strategijo, na prvo mesto pa bi postavila vrednote, tako tiste osebne, za katere se bojim, da počasi izginjajo in se je na dolgi rok treba zanje potruditi, kot tudi vrednote, ki smo si jih postavili kot skupina Talum. Morda se bo komu ob branju zazdelo, da je tudi to samo ena izmed mnogih fraz, floskul, ki so prazne; a verjamem, da bo zahodna civilizacija že v kratkem prišla do točke, ko na takšen način ne bo šlo več naprej, saj trenutno ne doživljamo samo gospodarske recesije, temveč tudi veliko recesijo vrednot in duha. Ob poplavi informacij in vsega, kar nam je na voljo, bi človek pričakoval, da bodo ljudje široki in da bomo znali razmišljati široko, onkraj okvirjev. A se je žal zgodil paradoks, da kljub poplavi informacij ljudje vedno manj razmišljajo s svojo glavo, so vedno manj široki, posledično pa vodljivi. Jasno je, da se na takšnih temeljih ne da zgraditi vrednot. Menim, da tam, kjer je edina vrednota kapital, na dolgi rok ne moremo vzgojiti zdrave družbe in zdravih ljudi.

Najlaže je govoriti, ko je pa treba izstopiti iz okvirjev, pa je to teže, saj smo ujeti v našete stereotipe, predsodke in okvire, ki nas držijo in nam dopuščajo le malo sprememb. A ni, da bi obupali. Nekoč je nekdo zapisal: »Dejstvo, da ne

moreš narediti ničesar, še ne pomeni, da ne moreš narediti vsaj nekaj.«

Tako se je tudi Talum odločil za samosvojo pot in v nasprotju z drugimi podjetji, ki jim dirigira izključno kapital, v ospredje postavil človeka. Ne rečem, da nam gre vedno najbolje, a pomembno je, da se trudimo in da se poskušamo vsak dan spomniti, da šteje človek, ki ustvarja, razmišlja in gradi. Polletni pregled našega poslovanja tako že daje rezultate, ki so spodbudni. Ne gre pa samo za številke – čeravno bi mi računovodja ob tej pripombi zažugal s prstom. Zgodba o Talumu je celovita in pomeni tudi naše napore in vlaganja v okolje, katerega del smo, pomeni vlaganje v kulturo, umetnost, v knjige, v glasbo, izobraževanje, ozaveščanje, spodbujanje športa ... Morda se na kratki rok komu zazdi nesmiselno, a na dolgi rok se vse to, kar danes dajemo v okolje, povrne – elektrolizerji bi rekli, da morajo biti pri peči narejeni dobri temelji.

Takšnega načina razmišljanja, ki smo ga izbrali kot svojo pot, ne zmore vsak, saj zahteva vodjo, ki ima poleg vizionarstva in širine tudi občutek za sočloveka. Zato sem prepričana, da gremo v pravo smer in lahko brez slabe vesti vsakomur, ki ga srečam in mi začne govoriti o zastareli in umazani industriji, rečem: »Mi zmoremo!«

»Tako se je tudi Talum odločil za samosvojo pot in v nasprotju z drugimi podjetji, ki jim dirigira izključno kapital, v ospredje postavil človeka.«

V prvem polletju ustvarili dobiček

DANIEL LAČEN
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Daniel Lačen, član Uprave Taluma

V letu 2015 nadaljujemo z aktivnostmi strategije prestrukturiranja prodajnih in proizvodnih programov. Prav tako smo sprejeli še dodatne reorganizacijske ukrepe za doseganje optimalnih ekonomskih učinkov naših proizvodnih procesov. Zaradi tega smo določene procese s 1. majem 2015 reorganizirali, nekatere pa glede na rezultate v zadnjih treh letih ekonomsko učinkoviteje povezali, tako da bomo dosegli večjo donosnost na ravni celotne skupine Talum.

Iz podatkov v skupinskem izkazu poslovnega izida za obdobje od januarja do junija 2015 ugotavljamo, da je skupina Talum ustvarila dobiček v absolutni vrednosti 1,1 milijona evrov. Pozitivni rezultat v prvem polletju leta 2015 smo dosegli:

- z doseženimi višjimi prodajnimi premijami za naše proizvode (livarske zlitine, drogovi) v primerjavi s planiranimi, kar smo dosegli z aktivnim delom na trgu;
- z doseganjem planiranega fizičnega obsega proizvodnje in prodaje;
- z doseženo povprečno borzno ceno aluminija, ki je v tem obdobju znašala 1.598,69 evra na tono;
- s povečevanjem proizvodnje in prodaje proizvodov z višjo

dodano vrednostjo (rondelice, ulitki) ter prihodkov od prodaje storitev;

- z uresničevanjem ciljev pri ukrepih stroškovne učinkovitosti.

Skupna vrednost ustvarjene prodaje aluminijev proizvodov je v obdobju od januarja do junija letos znašala 156 milijonov evrov in je za 26 odstotkov večja od prodaje v enakem obdobju lani. Od skupaj ustvarjenih čistih prihodkov v višini 169 milijonov evrov, ki so za 14 odstotkov višji kot v enakem obdobju lani, smo jih v izvozu ustvarili 79 odstotkov.

Kljub temu, da so premije na trgu letos padle in da je trimesečni LME v USD na najnižji ravni v zadnjih sedmih letih, na osnovi že sklenjenih pogodb ob predpostavki dodatnega neposlabšanja ključnih pogojev poslovanja družbe Talum, d. d., (LME, USD/EUR) ocenjujemo, da bomo poslovno leto 2015 zaključili na ravni polletnega pozitivnega poslovnega izida. Pozitivni učinek na poslovanje Taluma do konca leta 2015 in tudi v prihodnjih letih bo imel tudi nedavno sprejet sklep vlade RS o določitvi višine prispevka za obnovljive vire energije, ki je začel veljati 1. avgusta 2015. S tem bo imel tudi Talum primerljive pogoje na področju prispevkov za obnovljive vire energije, kot jih ima naša konkurenca v Evropi. ■

Za Talum, d. d., in njegova hčerinska podjetja želimo, da so poslovno uspešna podjetja, ki jih odlikujeta sposobnost hitrega zaznavanja številnih sprememb v nepredvidljivem poslovnem okolju in sposobnost učinkovitega prilagajanja nanje. Zaradi tega potrebujemo stalne inovacije in izboljšave, da v takšnem okolju ostanemo konkurenčni.

Zamenjava livnega stroja

Skladno s strategijo razvoja PE Rondelice do leta 2018 smo z začetkom letošnjega kolektivnega dopusta začeli z izvedbo projekta zamenjave livnega stroja na liniji za ozki trak št. 1 (OT1). V četrtek, 16. julija 2015, je bila na livnem stroju linije za OT1 tako odlita zadnja šarža ozkega traku.

TOMAŽ GODICELJ

FOTO: TOMAŽ GODICELJ

Da stari livni stroj ne bi šel neopazno v pozabo, navajam nekaj števil, po katerih se ga bomo spominjali. V pogonu je bil od leta 1996, torej polnih 19 let. V tem času je bilo na njem odlitih 430.000 ton ozkega traku, iz tega traku pa izsekanih skoraj 240.000 ton rondelic. Ob tem ne smemo zanemariti dejstva, da smo na tem stroju v vseh letih obratovanja izvedli veliko manjših in večjih tehnoloških izboljšav, ki so bile osnova za konstruiranje nove, tretje generacije Talumovega livnega stroja za ozki trak.

Med desetdnevno prekinitvijo proizvodnje v juliju je bila izvedena večina gradbenih del, ki so

vključevala rušenje starega temelja in izdelavo novega s pripadajočimi energetskimi kinetami.

1. avgusta so sodelavci iz odvisne družbe Talum Servis in inženiring na novi temelj že postavili nov livni stroj. V tem mesecu dalje montiramo strojno in električno opremo. Upamo, da bomo konec avgusta že lahko opravili prve vroče teste, septembra pa postopoma začeli z redno proizvodnjo. Z novim, večjim in zmogljivejšim livnim strojem bomo povečali razpoložljive kapacitete za proizvodnjo legiranih rondelic, hkrati pa se bomo lahko bolje prilagajali željam kupcev glede terminov za odpremo rondelic. □

Litje zadnje šarže na starem livnem stroju

Novi livni stroj na novem temelju

Elektrolizna celica 123

Jubilej v elektrolizi

ALEKSANDER ČUŠ

FOTO: ALEKSANDER ČUŠ

V elektrolizni hali C smo dosegli nov mejnik: elektrolizna celica 123 je dosegla častljivo starost 11 let. Povedano drugače: obratovanja je 4026 dni.

V elektrolizi imamo trenutno elektrolizne celice, ki so obratovale 3044 dni, življenjska doba celic s to vrsto katod pa je v povprečju 2900 dni, tako da nas je celica 123 kar presenetila. Po informacijah, ki jih imamo iz sveta, pa to ni najstarejša celica s tehnologijo AP18.

Celica 123 je v svoji življenjski dobi proizvedla približno 5829 ton primarnega aluminija. Za to smo porabili 11.075 ton glinice in 2332 ton ogljikovega materiala ter 76.418.190 kWh enosmerne električne energije.

In še zanimivost. Ko pišem ta prispevek, elektrolizno celico 123 ravno obnavljam. Le nekaj dni po dosegu starosti 11 let se je v celici začelo višati železo, kar je znak, da se življenjska doba celice izteka. □

Povečanje prilagodljivosti in konkurenčne prednosti

Triosni rezkalni center DMG MORI

Uspešnost nekega podjetja se med drugim meri tudi s sposobnostjo hitre prilagoditve na nove razmere in sposobnostjo izkoristka svoje konkurenčne prednosti. Pogoj pa seveda je, da pozna svoje prednosti in slabosti. Prav zaradi teh smo v družbi Talum Servis in inženiring, v obratu Orodjarna, ob koncu lanskega leta začeli razmišljati o novi investiciji. Glede na trenutno stanje v proizvodnem procesu in glede na strateške usmeritve je dokaj hitro padla odločitev, da mora nova pridobitev biti CNC-rezkalni center. Izdelava investicijskega programa nam je to tudi potrdila.

BORUT ZEMLJIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Novo pridobitev, triosni rezkalni stroj DMC 1150V proizvajalca DMG Mori, odlikujejo prilagodljivost, kompaktna in enostavna konstrukcija in predvsem uporabniku prijazno posluževanje. Zaradi širokega področja uporabe bomo pridobili predvsem pri prilagodljivosti in s tem tudi pri

Bojan Cimerman, Srečko Štucl, Zvonko Intihar

krajsanju dobavnih rokov. Za izdelavo izredno natančnih delov je stroj opremljen s krmilnikom Siemens 840 D. Digitalno koncipiran krmilnik pri tem zagotavlja veliko natančnost in kakovost površine. Skratka, stroj je ergonomična rešitev za naše trenutne potrebe pri izdelavi orodjarskih delov oziroma sklopov. Verjamemo, da z novim investicijskim ciklusom, ki smo ga začeli že leta 2013 z nabavo petosnega centra, sledimo naj sodobnejšim tehnološkim postopkom izdelave orodij, ki omogočajo predvsem hitrejšo in kakovostnejšo, s tem pa tudi konkurenčnejšo proizvodnjo orodij. Tako si želimo zagotoviti lastni razvoj, skladen s tržnimi potrebami in pričakovanji ter sinergijo med poslovnimi subjekti v skupini Talum.

Ravno v teh dneh postavljamo (priklaplamo) CNC-stroj in upamo, da ga bomo uspešno zagnali v 33. tednu. Omeniti je treba tudi, da smo pred dobrim mesecem uspešno izvedli usposabljanje kadra za posluževanje. Usposabljanje je potekalo v matični družbi DMG Mori v Seebachu v Nemčiji, udeležili pa so se ga Srečko Štucl, Bojan Cimerman in Miha Korošec. Verjamem, da bodo zaradi pridobljenega znanja, tehnološkega poznavanja in izkušenj prvi izdelki tako kakovostno kot časovno v pričakovanih okvirih. Skupni investicijski vložek je 200.613 evrov.

Ob tej priložnosti bi se sodelavcem rad zahvalil za angažiranje pri tem in vseh prihodnjih projektih, vodstvu družbe Talum Servis in inženiring in upravi družbe Talum pa za izkazano zaupanje. ■

Zvonko Intihar, Marjan Kovačec, Miran Haladea, Marjan Jus, Srečko Štucl, Robi Medved, Milan Potočnik, Bojan Cimerman, Pišek Kristjan, Borut Zemljč

Posodobitev centralnega sistema

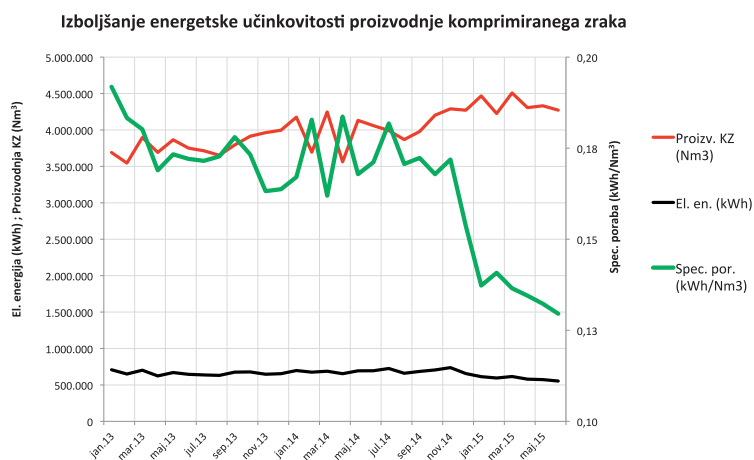
Proizvodnja komprimiranega zraka

Komprimirani zrak je za Talum, predvsem za elektrolizo C kot največjega porabnika tega energenta, izjemnega pomena. Prekinitev dobave, daljša od 10 minut, je namreč za elektrolizni proces že lahko usodna, zato sta proizvodnja in oskrba z zrakom pod strogim nadzorom upravljalcev. Drugi razlog za posodobitev sistema proizvodnje komprimiranega zraka je strošek rabe električne energije za kompresorje, ki letno dosega pol milijona evrov. Zastavljeni cilj projekta je bil poleg posodobitve ključne opreme zmanjšati specifično rabo električne energije (kWh/Nm³) za 25 odstotkov.

BORIS HEBAR
FOTO: FRANC KARO

Novi vijačni kompresorji Atlas Copco

Izboljšanje energetske učinkovitosti v proizvodnji komprimiranega zraka

Komprimirani zrak smo do posodobitve, ki smo jo končali v začetku letošnjega leta, zagotavljali s štirimi vijačnimi kompresorji Atlas Copco in dvema turbokompresorjema Ingersoll. Trije vijačni kompresorji s sušilniki so stali v kompresorski postaji (KP) C1, preostali kompresorji pa so v KP C2.

Vijačni kompresorji so bili stari že skoraj 30 let in so kljub rednemu vzdrževanju zaradi neprekinjenega obratovanja že dolgo presejali pričakovano življenjsko dobo. Po analizi predvidenih stroškov za generalni remont vseh kompresorjev in za nakup novih smo se odločili za slednje – med več ponudniki smo **izbrali vijačne kompresorje proizvajalca Atlas Copco**. Zamenjava kompresorjev je bila zelo kompleksna naloga, saj je bilo treba brez prekinitve napajanja porabnikov prilagoditi obstoječo infrastrukturo in enote zamenjevati drugo za drugo. Glavne naloge in cilji projekta so bili:

- sistemska ureditev obratovalne varnosti proizvodnje komprimiranega zraka z zagotavljanjem obratovanja v režimu N-1: ob izpadu največje enote in hkratnem remontu na eni enoti smo še zmeraj sposobni zagotoviti dovolj komprimiranega zraka;
- zagotovitev obratovanja v skladu s smernicami za učinkovito rabo energije: frekvenčna regulacija sistema za čim nižjo specifično rabo električne energije;
- odprava ozkih grl v sistemu in pri porabnikih ter zagotovitev razmer za znižanje sistemskega tlaka komprimiranega zraka na največ 6,0 bar (prej najmanj 6,4 bar);
- zagotovitev ustrezne kakovosti komprimiranega zraka: točka rosišča in znižanje obratovalnih stroškov z ustrezno izbiro sušilnikov;

- posodobitev nazornega sistema za obratovanje kompresorjev, sistemska ureditev meritev rabe električne energije, proizvodnje in porabe komprimiranega zraka;

ureditev hladilnega sistema kompresorjev, prezračevanje kompresorskih prostorov in iskanje možnosti za izrabo odpadne toplote (KP Ulitki, KP C1); o slednjem bomo več napisali v prihodnji številki Aluminija.

Po dokončanju vseh aktivnosti pri projektu ugotavljamo, da smo brez večjih težav izvedli vse naloge (ključna je bila **povečanje zanesljivosti oskrbe z zrakom**), cilj – zmanjšanje specifične rabe električne energije za proizvodnjo komprimiranega zraka – pa smo presegli za 8 odstotkov. V primerjavi z »normalnim« letom 2013 nam je z več ukrepi v letošnjem letu uspelo **znižati specifično rabo električne energije (kWh/Nm³) za 33 odstotkov**, kar pomeni letni prihranek okrog 120.000 evrov.

K navedenemu naj dodamo še podatek, da smo za izvedbo projekta pridobili nepovratna sredstva v višini 50.000 evrov po veljavni Uredbi o zniževanju rabe energije pri končnih odjemalcih. Pri izvedbi projekta so sodelovali strokovnjaki iz Upravljanja z energijo, družbe Talum Servis in inženiring, d. o. o., ter zunanji izvajalci. Vsi skupaj menimo, da imamo za naslednjih 25 let varen sistem za proizvodnjo komprimiranega zraka.

Vseh del v **procesu izboljšanja energetske učinkovitosti na področju proizvodnje komprimiranega zraka še nismo dokončali**, saj nas čaka nadaljevanje optimiranja delovne točke sistema. Izvedli smo tudi izrabo odpadne toplote pri hlajenju kompresorjev, o čemer bomo pisali v naslednji številki Aluminija. □

Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo
Z idejami ustvarjamo prihodnost

Končano zbiranje idej

Natečaj Upam si! 2015«

30. junija 2105 se je končalo zbiranje predlogov za natečaj Upam si! 2015 »Racionalno in učinkovito z energijo«. Izmed 52 prispelih predlogov bo Komisija za presojo predlogov izbrala pet zmagovalnih, ki bodo prejeli nagrade na 4. Dnevu inovativnosti.

PETER MEGLIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Zbiranje predlogov v okviru natečaja Upam si! 2015 »Racionalno in učinkovito z energijo« je končano. Do 30. junija 2105 smo zaposleni v nabiralnike Upam si! oddali 52 predlogov, zdaj pa jih bo pregledala in ovrednotila Komisija za presojo predlogov.

Komisijo sestavljajo:

- Boštjan Sagadin (predsednik komisije),
- Majda Rola,
- Jože Turk,
- Vesna Košir,
- Boštjan Korošec,
- Anton Kirbiš,
- Miha Kralj,
- Haris Salihagić Hrenko in
- Anton Kirbiš.

Komisija bo predloge ocenjevala na podlagi naslednjih kriterijev:

- skladnost z razpisom v zvezi z rabo energije v Talumu (15 odstotkov ocene),
- razdelanost ideje (15 odstotkov),
- izvirnost ideje (10 odstotkov),
- uporabnost v delovnih okoljih (30 odstotkov),
- izvedljivost in potencial prihrankov (30 odstotkov).

Komisija bo predloge ocenjevala v dveh krogih. V prvem bodo člani komisije ocenili vse predloge v skladu z navedenimi kriteriji, v drugem pa bodo obravnavali 15 najvišje ocenjenih predlogov iz prvega kroga. Izmed teh bodo izbrali pet zmagovalnih. Zmagovalni predlogi bodo razglašeni na 4. Dnevu inovativnosti 24. septembra 2015. □

Kar v petih delovnih okoljih dosežemo zastavljeni cilj

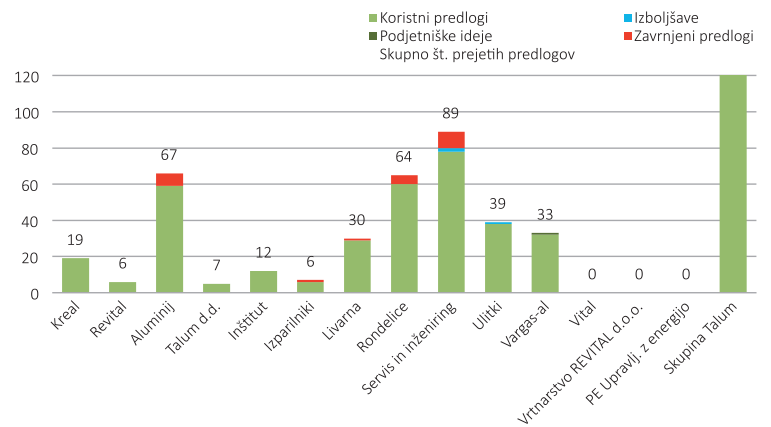
Inovativnost v skupini Talum: kar v petih delovnih okoljih dosežemo zastavljeni cilj 0,7 predloga na zaposlenega.

PETER MEGLIČ

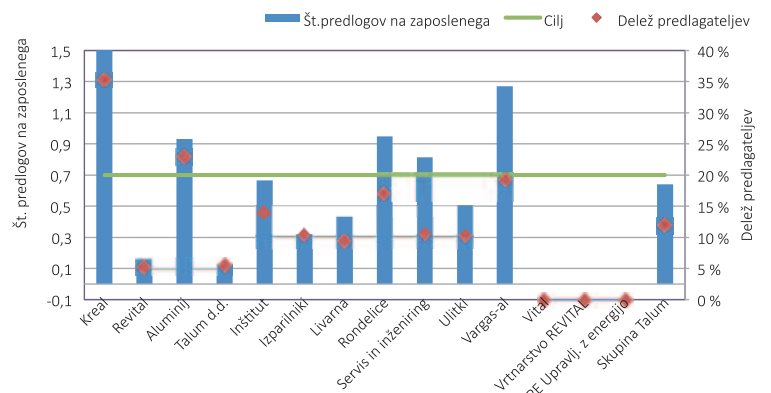
V obdobju od januarja do junija 2015 smo prejeli 372 inovacijskih predlogov, kar je povprečno 0,65 predloga na zaposlenega v skupini Talum. S tem številom se že približujemo zastavljenemu letnemu cilju 0,7 predloga na zaposlenega. Verjame, da bomo ta cilj tudi dosegli.

V prvi polovici leta so največ predlogov podali zaposleni v podjetju **Kreativni aluminij**, in

sicer kar 6,71 predloga na zaposlenega. Kreativnemu aluminiju sledijo Vargas-Al, PE Rondelice, PE Aluminij in Talum Servis in inženiring, ki vsi prav tako dosežajo in presegajo zastavljeni cilj. V prvih šestih mesecih leta 2015 je največ inovacijskih predlogov podal **Srečko Horvat** iz podjetja Talum Servis in inženiring, in to kar 21.

Graf 1: Število inovacijskih predlogov po podjetjih

Graf 2: Število inovacijskih predlogov na zaposlenega in delež predlagateljev glede na zastavljeni cilj

Strateški projekt Ulital

Za vzpostavitev visokotlačnega kokilnega litja aluminija

Visoko produktivna, energijsko učinkovita in okolju prijazna proizvodnja in predelava elektroliznega aluminija je bila v Talumu že od zgodnjih začetkov temeljna usmeritev, s katero se podjetje uvršča v ozek krog najučinkovitejših proizvajalcev elektroliznega aluminija v svetovnem merilu. Naša poslovna strategija temelji na povečevanju dodane vrednosti že vzpostavljene osnovne dejavnosti, ob kateri sočasno razvijamo nove programe, predvsem na področjih, na katerih prepoznavamo velik razvojni potencial za vstop in hitro rast, bodisi zaradi ugodnih tržnih razmer bodisi zaradi izkoriščanja na novo vzpostavljenih sinergijskih učinkov. Z uspešno implementacijo te strategije uspešno znižujemo odvisnost poslovnega izida od cen energentov in povečujemo delež tistih dejavnosti, pri katerih dodana vrednost izhaja iz znanja, uporabljenih tehnoloških rešitev in izkušenj.

AVGUST ŠIBILA

FOTO: SRDAN MOHORIČ
ALEKSANDRA JELUŠIČ

Talum je edini slovenski proizvajalec elektroliznega aluminija, ki ga, v kombinaciji s sekundarnim aluminijem, predelujemo v različne gnetne in livarske zlitine po meri individualnega odjemalca. V zadnjih desetih letih je eden izmed pomembnejših temeljev naše rasti **razvoj livarstva**, kjer uspešno povečujemo obseg in dodano vrednost naših ulitkov v segmentu nizkotlačnega in gravitacijskega litja, istočasno pa s projektom Ulital, opisanim v nadaljevanju, vstopamo tudi v **segment visokotlačnega litja** aluminija.

mag. Avgust Šibila,
vodja Strateškega razvoja

Zakaj Talum razvoj visokotlačnega litja prepozna kot pomembno razvojno priložnost?

Z razvojem novih tehnoloških rešitev in novih materialov, predvsem pa zaradi visoke produktivnosti in stroškovne učinkovitosti se v zadnjem času v panogi močno povečuje delež visokotlačnega kokilnega litja aluminija, predvsem na področjih, na katerih prihajajo do izraza izjemne mehanske lastnosti aluminija v kombinaciji z nizko težo. Dodaten razlog za konjunkturo v panogi je povečevanje deleža proizvodnje ulitkov v Evropi, saj je uvoza iz Kitajske in drugih pod-

obnih držav vedno manj, delno zaradi velikega povečevanja porabe v teh državah, delno pa tudi zaradi naraščanja stroškov proizvodnje na teh območjih. Posledično je zasedenost livarskih kapacitet zelo velika. Talum bo z vstopom v ta segment litja ustvaril velike sinergije med že vzpostavljenimi procesi, istočasno pa si bomo odprli dodatne razvojne perspektive na področju mehanske obdelave, razvoja orodjarstva in proizvodnje kompleksnih mehanskih sklopov. Talum bo eden izmed redkih livarjev, ki bo sposoben kupcem ponuditi celoten nabor livarskih tehnologij na enem mestu. Ta strategija je skladna tudi s prizadevanji podjetja Talum Servis in inženiring, ki se že danes pojavlja v širšem okolju kot ponudnik storitev in opreme livarnam visokotlačnih ulitkov v smislu vzdrževanja, obnove in avtomatizacije procesov.

Naša strategija je zasnovana tako, da že na začetku vstopimo v segment večjih in zahtevnejših ulitkov, z višjo stopnjo mehanske obdelave. V procesu raziskave trga smo se osredotočili predvsem na obstoječe kupce naših ulitkov (Bosch, KTM itd.), ki so naš projekt ocenili kot zanimiv, predvsem zaradi pozitivnih izkušenj pri sodelovanju na področju nizkotlačnih in gravita-

cijskih ulitkov in zaradi nekaterih konkurenčnih prednosti, zaradi katerih je lahko Talum na področju livarstva uspešnejši kot konkurenca. Že v zgodnji fazi snovanja projekta smo k pripravi izhodišč povabili domače in tuje strokovnjake s področja visokotlačnega litja, s čimer smo nadomestili primanjkljaj lastnih znanj in izkušenj.

Ocena je, da lahko z vstopom v ta segment litja v Talumu ustvarimo dejavnost, ki bo v prihodnjih letih pomembno poviševala prihodke in dodano vrednost v skupini Talum. Prva faza projekta, s katero smo začeli junija letos, vključuje izgradnjo osnovne infrastrukture v objektu hala A za postopno vgradnjo šestih livnih celic s pripadajočo periferno opremo, talilne kapacitete in vzpostavitev obrata za mehansko obdelavo. V prvi polovici leta 2016 bomo vzpostavili proizvodnjo na dveh najsodobnejših livnih celicah švicarskega proizvajalca Bühler (1050 ton in 1400 ton zaporne sile). V prvi fazi bomo v projekt vložili okoli 5,3 milijona evrov, dinamika nadaljnje rasti pa ob odvisna od sposobnosti pridobitve poslov, hitrosti uvajanja novih projektov in razpoložljivih investicijskih sredstev. V letu 2016 bomo v proizvodnji angažirali približno 20 sodelavcev, že v letu 2017 se bo ob načrtovanem

povečevanju obsega proizvodnje število zaposlenih povečalo na okoli 60. Skladno s strateškimi načrti do leta 2020 bo ob načrtovani dinamiki rasti Talumova livarna ulitkov med večjimi v Sloveniji, tako po številu zaposlenih kot po prihodkih.

Za realizacijo projekta smo angažirali ekipo izkušenih strokovnjakov z različnih področij, ki so jamstvo, da bo projekt realiziran skladno z zapisanimi cilji.

Miran Purg,
vodja projekta

Ključni mejniki projekta? Kako se lotevamo pridobitve poslov, kar je ob vzpostavitvi nove dejavnosti vedno velik izziv?

Projekt je zelo pomemben za Talum ter naša prizadevanja in usmeritev k izdelkom z višjo dodano vrednostjo. Bližnjic enostavno ni, vsak detajl je treba skrbno načrtovati. Smo na začetku poti, cilj je postati uveljavljen proizvajalec visokotlačnih ulitkov.

Mejnikov pri projektu je več. Vezani so na posamezna področja, ki so med seboj zelo prepletena. Ključna področja so infrastruktura, oprema, posli in kader. Revitalizirali in posodobili bomo halo A, v kateri je nekoč potekala elektroliza aluminija. Naprave za visokotlačno proizvodnjo ulitkov

Miran Purg

bodo postavljene v severni polovici objekta. V vzhodni ladji bodo postavljene livne celice in delavnica za vzdrževanje orodij, v zahodni ladji pa bodo talilne peči ter površinska in termična obdelava. V novozgrajenem prizidku na vzhodni strani bodo umeščeni energetski prostori, pisarne, delavnice za vzdrževanje naprav in orodij ter vhodna skladišča. Infrastrukturalna dela so se že začela in se bodo končala predvidoma januarja 2016.

Tudi za tehnološko opremo so prva naročila že oddana. Naročena sta dva stroja za visokotlačno litje, dve peči za doziranje taline pri visokotlačnem litju. V kratkem bomo naročili še obrezilni stikalnici, robote, temperirniko orodja, nape s čistilno napravo in vso drugo opremo za kompletiranje livnih celic. Zagon je terminsko že določen in bo potekal aprila in maja 2016. Prav tako je že naročena ena talilna peč, poteka pa tudi izbor peskalnega stroja. Predvidena je tudi nabava CNC-strojov, kar pa je povezano s posli. Naprave bo namreč možno izbrati, ko bo znan projekt in s tem ulitki, na katerih bo potekala mehanska obdelava.

Ko govorimo o poslih, se strinjamo, da je to največji izziv pri celotnem projektu. Za kupce so poleg cene izdelka zmeraj pomembne tudi kompetence dobavitelja. Pomeni, da jih zanima, kdo so že tvoji kupci in kateri so tvoji referenčni projekti. Od lanskega novembra intenzivno potekajo razgovori z obstoječimi kupci naših ulitkov, največ z Boschom in KTM-om. Sočasno iščemo kooperacijske posle, gradimo lastno prodajno mrežo z vključevanjem zunanjih

pospeševalcev prodaje. Za pridobitev poslov in vzpostavitev procesa prodaje bomo dodatno angažirali izkušenega tržnika za prodajo visokotlačnih ulitkov, ki se bo septembra redno zaposlil v našem podjetju. Po zagonu tehnološke opreme bo nekoliko lažje prepričati kupce, ker bodo lahko sami preverili resnost naših namenov, sam potek projekta, izvedli pa bodo lahko tudi presoje. Slednje so pogoj za vstop novih dobaviteljev.

Število sodelavcev, ki delajo pri projektu, se nenehno povečuje. Vključenih je že več strokovnih sodelavcev iz PE Ulitki, iz družb Talum Servis in inženiring, Talum Inštitut in drugih strokovnih služb na področju priprave dokumentacije, dovoljenj, izbire opreme in kasneje postavitve te opreme. Tudi izbira kadra za proizvodnjo visokotlačnega litja, predvidenega za zagon, se že pripravlja. Projekt je zelo kompleksen, cilji visoko zastavljeni in pričakovanja velika.

In ja, kdor je željan izzivov, ki jih ponuja proizvodnja ulitkov za avtomobilsko industrijo, je seveda dobrodošel.

Miran Krajnc

Miran Krajnc, infrastrukturalna

Kaj vključuje infrastrukturni del projekta in kako se ga lotevamo?

Projekt infrastrukturnih del je razdeljen na področje pridobivanja ustreznih dovoljenj in dokumentacije, sanacije zgradbe za namene proizvodnje visokotlačnega litja ter izgradnje novega tehnološkega in poslovnega prizidka. Osnova za začetek infrastrukturnih del na objektu nekdanje hale A, ki je stara več kot 60 let, je bil natančen pregled nosilne betonske konstrukcije, ki so ga opravile ustrezne inštitucije. Izračuni in analiza obstoječega stanja so pokazali, da je možno na obstoječo konstrukcijo objekta namestiti mostovno dvigalo z 20 tonami nosilnosti in s tem zagotoviti potrebe pri proizvodnji visokotlačnega litja.

Začetek prve faze izgradnje infrastrukture se začne v začetku avgusta, in sicer s sanacijo žerjavne proge, montažo novega dvigala, rušitvijo starega in izgradnjo novega tlaka z ustreznimi temelji in jaški, izgradnjo prizidka, pri-

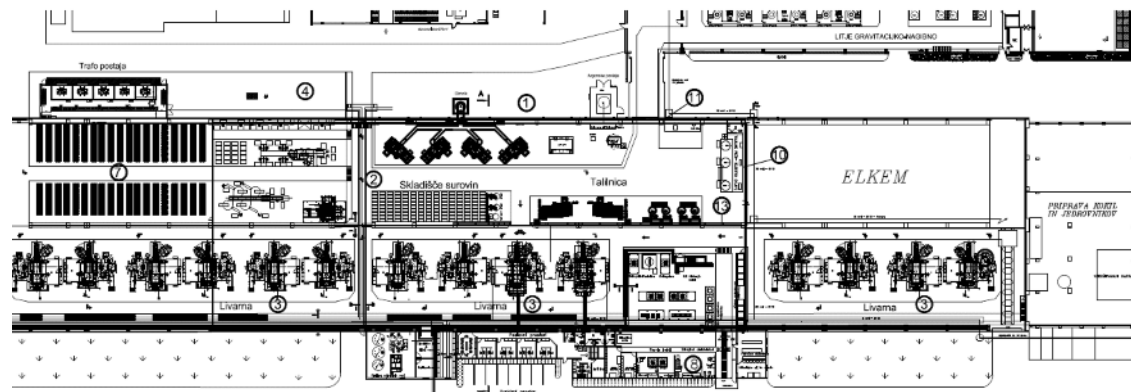
ključitvijo vseh potrebnih energentov na določene lokacije in ureditvijo zunanosti objekta. Kot večina projektov v Talumu je tudi ta časovno omejen oziroma vezan na začetek proizvodnje, zato so potrebne redne koordinacije in usklajevanja z dobavitelji opreme in nadzorniki posameznih področij.

V idejni fazi projekta smo na osnovi pridobljenih tehnoloških zahtev proizvajalcev opreme ter izkušenj sodelavcev narisali kar nekaj možnih variant optimalne postavitve in ureditve tehnološke opreme, preden smo dali končno verzijo projektantom. Poleg omejenega smo dali velik poudarek predvsem logistiki in transportu ulitkov, ob poudarjeni skrbi za varnost zaposlenih.

Gregor Novak tehnologija

Kaj so ključne usmeritve pri izbiri tehnoloških rešitev in koncepta proizvodnje?

V skupini Talum sem se zaposlil pred nekaj meseci. Na področju

Visokotlačna livarna, 1. in 2. faza

Gregor Novak

visokotlačnega litja sem prisoten že nekaj let in dokaj dobro poznam tehnološke in proizvodne zakonitosti, ki jim je treba slediti, da si na tem področju lahko uspešen. Po spoznavanju skupine Talum, predvsem področja PE Ulitki, sem se osredotočil na analizo možnih sinergij, zlasti z obstoječimi kupci.

Razvoj v visokotlačnem litju je iz leta v leto hitrejši in zahtevnejši. Veliko bo treba vlagati v razvoj novih materialov in kompleksnih proizvodov z vedno zahtevnejšo obdelavo. S tehnološkim razvojem se proizvodnja iz nizkotlačnega litja seli v visokotlačno, ki omogoča višjo produktivnost in nižje stroške. Glede na spekter

kupcev v Talumu in povpraševanj, ki smo jih dobili, smo se odločili za rang strojev nad 1000 ton zapiralne sile. Izbrani dobavitelj livnih strojev Bühler je vodilni proizvajalec visokotlačnih strojev na svetu. Da bomo lahko delali zanesljivo, kakovostno in da bomo dosegali veliko produktivnost in natančnost, pa je potrebna še periferija, ki tvori celico za visokotlačno litje. Celica je sestavljena iz visokotlačnega stroja, mazalnika, dozirne peči, odjemalnega robota, obrezilne stiskalnice ter naprave za gretje orodja. Celica je popolnoma avtomatizirana, nadzirajo se parametri litja in na osnovi parametrov litja robot avtomatsko ločuje dobre in slabe kose. Glede na hitre cikle litja (razpon na naših strojih bo od 55 do 110 sekund, odvisno od števila gnezd in velikosti ulitkov) je to nujno potrebno. Celica za litje je sestavljena in bo postavljena tako, da bomo na enem stroju lahko lili več različnih artiklov, od ohišij

menjalnikov in nosilcev motorjev do strukturnih delov. Livni celici se bosta lahko z nizkim vložkom preuredili v celici za milijonske serije; to lahko zajema peskalnik, čiščenje kosov z robotom ob celici ali v njej, signiranje kosov itd. Na strojih bomo odlivali ulitke od 0,5 do 10 kg. Za manjše izdelke je potrebno večgnezdnno orodje, tudi do 10 gnezd hkrati, ki jih je možno odliti v 60 sekundah.

Težili bomo k vitki proizvodnji, optimalni logistični poti materiala, minimalni medfazni zalogi ter avtomatizirani mehanski obdelavi. Kakovost bo na prvem mestu, saj bomo le tako pridobivali zelo donosen posel. Težimo k strukturnim delom in montaži sklopov. Verjamem, da ima Talum velik potencial na področju tlačnega litja in da bo v naslednjih letih postal eden izmed vodilnih proizvajalcev visokotlačnih ulitkov v Sloveniji in v tem delu Evrope. ■

SISTEMI UPRAVLJANJA

Klimatske naprave za vroče glave

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SPLET

Najbolje bi bilo napisati kaj o vodi, še bolje o vodi v trdnem agregatnem stanju s sladkorjem ali po domače sladoledu. Prva klimatska naprava je bil led in nato hladilnik. Seveda smo naše okolje in mi sami povezani z vsemi segmenti okolja, od plinastega do trdnega. O tej okoljski problematiki v našem makrosvetu bo tekla beseda velikih državnikov pri Združenih narodih hladnega meseca decembra v Parizu. Na takšnih in podobnih srečanjih že dobrih dvajset let postavljajo (precej neuspešno) zahteve za izboljšanje človekovega bivanja. Razlike so še vedno prevelike in ne zdi se, da bi se zmanjševale. Torej bo klimatska naprava v glavah državnikov še kako potrebna. Vidimo, da imajo več uspeha znanstveniki v Cernu na področju

mikrosвета, saj so dokazali obstoj delca, ki je »kriv«, da imamo maso. In spet je bila za to »kriva« super klimatska naprava s tekočim helijem. Glede mase: včasih bi bilo bolje, da njenega učinka ne bi bilo, predvsem ko se odpravljamo v vroče kraje. In tudi tam je dobro, da imamo klimatsko napravo, še posebej pa nam pride prav na poti tja.

V tem poletnem času skupaj s podizvajalci pripravljamo dokumentacijo za večjo spremembo v PE Ulitki. Poročilo o vplivih na okolje in dokumenti za vlogo so eden izmed pogojev za pridobitev okoljevarstvenega soglasja in okoljevarstvenega dovoljenja pri ARSO. Precej zapletena materija, ki je ob vseh spremembah pri nas in v okoljskih zakonodaji (praviloma objavijo spremembe v julij-

skih številkah Uradnega lista) postala že pravi podvig. Še dobro, da imamo v pisarnah klimatske naprave.

Manj spodbudno je precej dolgotrajno sprejemanje smernice EU za finančno kompenzacijo pri indirektnih emisijah CO₂ iz aluminijске industrije, predvsem pa bo ključen prenos te smernice v nacionalne zakonodaje držav članic. To bi naj bilo pravilo tudi po letu 2020. Nekatere države članice prevelikega navdušenja ne kažejo, saj so državne blagajne že vse bolj ali manj prazne, vsaj za to področje.

Obeta se nam torej tudi še vroča jesen in spet bo dobrodošla klimatska naprava – pa smo spet pri glavah.

Termodinamični solarni sistem

V zadnjem času zaznavamo večje povpraševanje po izdelavi obojestransko napihnenih aluminijastih plošč za tako imenovane »termodinamične sisteme« za proizvodnjo bodisi tople sanitarne vode ali tople vode za ogrevanje prostorov. V prispevku želimo prikazati, kako sistem deluje in kakšne so njegove prednosti.

RAJKO HABJANIČ
POVZETO PO: WWW.ENERGIE.PT
FOTO: SPLET

Prikaz delovanja termodinamičnega solarnega sistema

Termodinamični solarni sistem združuje dve nepopolni tehnologiji, toplotno črpalko in termalni solarni kolektor.

Toplotne črpalke same po sebi so dokaj učinkovite, vendar je njihova učinkovitost odvisna predvsem od sprememb temperature okolice. Termalni solarni kolektorji so najučinkovitejši vir toplote v sončnih dnevih, vendar pa so

popolnoma neučinkoviti, ko sonce ne sije. Prednost termodinamične solarne tehnologije je v tem, da premaguje pomanjkljivosti tehnologij toplotne črpalke in termalnih solarnih kolektorjev.

Termodinamični solarni sistem deluje:

- brez grelnih cevi v hranilniku toplote,

- brez ventilatorjev in brez ciklov odmrzovanja, ki dodatno trošijo energijo,
- z učinkovitim kompresorjem z nizko porabo energije,
- brez dodatno vgrajenih podpornih elementov,
- tako učinkovito, da zagotavlja toplo vodo podnevi in ponoči, ob toči, dežju, vetru ali soncu do temperature 55 °C.
- brez stekla, gume in drugih občutljivih materialov ter brez nevarnosti zaradi pregrevanja ali zamrzovanja.

Termodinamična plošča:

- je iz anodiziranega aluminija z elastičnim oplaščenjem,
- ima nizko težo in je primerna za transport in enostavno vgradnjo,
- je dobro obstojna v slanih atmosferah (priobalni pas),
- ima veliko odpornost na vlago,
- vgraditi jo je mogoče od 10° do 85° v horizontalnem položaju, na streho, steno, vrt, ograjo ...,
- ne izgublja svoje učinkovitosti s časom ali ob prisotnosti umazanije,
- ne zahteva čiščenja,
- ima predvideno življenjsko dobo 25 let.

Značilnosti termodinamične solarne plošče:

- toploto zajema ne glede na klimo,
- nimamo skrbi s presežno toploto v vročih dneh,
- enostavna vključitev v arhitekturo,
- vsestranskost,
- minimalen vpliv na zunanji videz.

Delovanje termodinamičnega solarnega sistema

Na sliki 1 je razviden potek delovanja termodinamičnega solarne sistema. V zaprtem krožnem sistemu skozi solarno ploščo potuje hladilna tekočina (R 134a ali R 407c). Sonce, dež, veter, temperatura zraka in drugi klimatski dejavniki nanjo vplivajo bolj ugodno kot v klasični toplotni črpalki. Pridobljeno toploto preko kondenzatorja in sten toplotnega hranilnika odda vodi. Hladilna tekočina ima vrelišče pri približno -30 °C. To pomeni, da lahko deluje in proizvaja toploto, tudi ko ni sonca, ponoči, v dežju, vetru in toči – v nasprotju s

klasičnimi termalnimi solarnimi kolektorji.

Poraba energije je praktično enaka kot pri hladilniški kompresorju, ki skrbi za kroženje hladilne tekočine. Za delovanje termodinamičnega sistema niso potrebni ventilatorji za pospeševanje uparjanja in grelci za odmrzovanje, saj neugodno vplivajo na dodatno rabo energije (kot pri toplotni črpalki).

Povprečne vrednosti COP termodinamičnih sistemov se gibljejo okoli 4,2, najvišje pa so pri 6,5. To pomeni, da so lahko precej učinkovitejši od klasičnih toplotnih črpalk.

Termodinamične solarne plošče in ploščati kondenzatorji na oboju rezervoarjev so izdelani po tehnologiji *roll bond* (tehnologija, ki jo uporabljamo v družbi Talum Izparilniki). □

Termodinamična solarna plošča

Primeri postavitev termodinamičnih solarnih plošč

Kondenzator (aluminijasta roll bond plošča, enostransko napihnjena), ovit okrog rezervoarja tople sanitarne vode

VARGAS-AL

S kolesom lažje premagujemo poletno vročino

BORIS KUHAR

FOTO: BORIS KUHAR

V družbi Vargas-Al smo julija nabavili novi prevozni sredstva, ki sta v teh vročih dneh za naše zaposlene prava osvežitev. Nabavili smo električno in klasično kolo, ki ju ob lepem vremenu uporabljamo za izvajanje obhodne službe v Talumovi industrijski coni in sta alternativa avtomobilu. Z električnim kolesom gasilci izvajajo obhode na požarnovarnostno izstopajočih mestih, za določne relacije in naloge pa ga uporabljajo tudi varnostniki.

Tisti, ki premorejo več kondicije in volje, posežejo po klasičnem

kolesu. Udobnejše električno kolo deluje tako, da mora kolesar pri prvem premiku pomagati, kasneje pa samo obrača pedale, kar je pogoj za delovanje električnega motorja. Električno kolo s pomočjo voznika razvije hitrost 30 km/h, kar je tudi najvišja dovoljena hitrost v Talumovi industrijski coni. Z eno polnitvijo ob normalni uporabi lahko prevozimo do sedemdeset kilometrov in tako privarčujemo pri porabi goriva in servisu vozil.

Z nakupom koles sledimo ekološkimi in ekonomskim ciljem, po

drugi strani pa imajo zaposleni na ta način možnost, da naredijo nekaj za svoje zdravje.

Kolesarjem želimo veliko varnih kilometrov.

Prednosti kolesarjenja

Kolesarjenje izboljšuje srčno-žilni sistem ter prečisti pljuča in poveča njihovo zmogljivost.

Zanimiva statistika: če bi le eno tretjino kratkih poti, ki jih sicer naredimo z avtom, prevozili s kolesom, bi nacionalna stopnja srčnih bolezni upadla za 5 do 10 odstotkov (vir: BikeBiz). ▣

Varnostnika na obhodu po tovarni

LETOVANJE

Otrokom omogočili letovanje v Pacugu

KADROVSKA SLUŽBA

SLUŽBA ZA ODNOS E Z JAVNOSTMI

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ
ARHIV

Letos se je Uprava Taluma odločila, da v sodelovanju z družbo Boxmark in Občino Kidričevo omogoči otrokom staršev, zaposlenih v skupini Talum, brezplačno enotedensko letovanje v otroškem letovišču Pacug pri Strunjanu. Za ta korak so se odločili, ker verjamejo, da je bivanje v koloniji za otroka vstop v samostojnost in izkušnja, ki je ne bodo pozabili. Za mnoge morda prvo samostojno »počitnikovanje«.

Letovanje za otroke je bilo organizirano v sodelovanju z organizacijo, ki ima registrirano dejavnost za letovanje otrok in ustrezne namestitvene kapacitete, in sicer z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Vič - Rudnik.

Otroke in mladostnike spremljajo strokovno usposobljeni, odgovorni, izvirni, strpni in prijazni ljudje različnih izobraževalnih profilov. To predstavlja neprecenljivo bogastvo znanja in izkušenj ter omogoča vzpostavljanje pristnih medsebojnih odnosov. Otroci so

Otroci v Pacugu

razdeljeni v skupine po spolu in starosti, temu pa je prilagojen tudi program v posamezni skupini. Letovanje je namenjeno otrokom od drugega do devetega razreda osnovne šole. Otroci skupaj s spremljevalcem vzgojiteljem živijo v hišicah z 8, 10 ali 12 posteljami, s tuši in sanitarijami.

Na letovanje so bili povabljeni otroci od drugega do devetega razreda osnovne šole, skupaj 340. Izbirali so lahko med dvema terminoma, in sicer od 23. do 30. julija in od 19. do 26. avgusta 2015. Vseh prispelih prijav je bilo 114, za prvi termin 49, za drugega pa 65.

Prvo skupino otrok smo že pospremili na letovanje in jih

pričakali ob vrnitvi. Povedali so nam, da so se imeli zelo lepo in da so neizmerno uživali. Vzgojitelji so poskrbeli za aktivne počitnice, ob morskih užitkih so ustvarjali različne izdelke na

delavnicah, tekmovali v športnih igrah in se preizkušali v različnih družabnih igrah. Z ladjico so se odpeljali na izlet v Piran, obiskali pa so jih tudi pravi potapljači, ki so poskrbeli za praktični prikaz

potapljanja, v katerem so se preizkusili tudi otroci.

Kot je povedala ena izmed vzgojiteljic, je prednost takšnega letovanja v tem, da se otroci naučijo delovati kot skupina, biti samostojnejši in redoljubni.

V tem času so se med njimi spletla prijateljstva, morda tudi kakšna simpatija, zato je bilo slovo toliko bolj čustveno.

19. avgusta odhaja na letovanje druga skupina otrok in tudi njim želimo prijetno in varno letovanje ter obilo sonca.

Veseli nas, da lahko družba to omogoči svojim sodelavcem, katerih odzivi so bili zelo pozitivni. □

Pacug

Otroško letovišče Pacug pri Portorožu leži v mirnem in zelenem zalivu med Fieso in Strunjanom. Otroški raj na slovenski obali omogoča prijetne počitnice daleč stran od mestnega vrveža. Ponuja veliko paleto športnih aktivnosti na večnamenskem športnem igrišču, igrišču za odbojko in igro na otroškem igrišču. V neposredni bližini je urejena plaža, prijetno senco ponujajo senčniki, borovci in platane. V času, ki je določen s kopališkim redom letovišča Pacug, je na plaži prisoten reševalec iz vode (predvidena sezona kopališkega reda od zadnjega tedna meseca maja do konca meseca septembra).

VIR: WWW.ZPMVIC.SI/VSEBINA/PACUG-OTRO%C5%A1KO-LETOVI%C5%A1%C4%8DDE

Prihod v Pacug

Učna ura potapljanja

Pravočasno in strokovno opravljeno delo

SUZANA HORVAT
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Suzana Horvat

V Talumu sem se zaposlila leta 2010. To ni bila moja prva zaposlitev. Pripravnštvo sem opravljala pri notarki Mariji Škovrlj, istočasno pa sem na Okrožnem sodišču na Ptujju opravljala še volontersko pripravnštvo in izpolnila vse pogoje, da sem lahko pristopila k pravosodnemu izpitu in ga leta 2009 tudi uspešno opravila. Ti dve leti sta bili zame zelo naporni. S tovarno sem se ves čas srečevala, saj sem otroštvo preživela na Hajdini, in ker je tovarna v neposredni bližini, je bilo v njej zaposlenih veliko ljudi, s katerimi sem vsak dan prihajala v stik. Tako sem zaradi zgodb in pripovedovanja vedela za Talum in s čim se ukvarja. V osnovni šoli sem si z Gasilskim društvom Hajdina ogledala proizvodnjo. Ne spomnim se podrobnosti, mi je pa ostalo v spominu, da sem morala pred vstopom elektrolizno halo sneti uro. Takrat se mi še sanjalo ni, da bom nekoč tudi sama zaposlena v tako veliki tovarni. Tudi o svojem poklicu v otroštvu nisem kaj dosti razmišljala, le mama je v meni ves čas videla, da bi bila dobra pravnica, saj sem se znala odločno postaviti za svoje pravice in se vztrajno boriti.

Konec leta 2009 so v Talumu iskali pravniko. Na srečo sem do takrat že izpolnila vse pogoje in se prijavila ter bila izbrana. 22. februarja letos sem se lahko pohvalila, da sem že pet let del Talumovega kolektiva, na kar sem zelo ponosna.

Moj delovni dan se navadno začne ob šesti uri. Imam dva otroka in zjutraj je treba poskrbeti tudi zanj. Imam srečo, da je partner tisti, ki najina otroka odpelje v šolo in vrtec. Do službe imam pet minut, kar je velika prednost in tudi s parkiranjem ni težave. Ne vem, ali se ljudje zavedamo, koliko nam je s tem olajšano. Ko sem še delala na Ptujju, sem vsak dan porabila kar nekaj časa, da sem našla parkirni prostor. V pisarni sem okrog sedme ure. Zjutraj skupaj spijemo kavo in se pogovorimo o delu, nato pa se lotimo vsakodnevnih obveznosti. Telefoni začnejo

brneti že zjutraj, a naše delo je, da svetujemo in pomagamo, zato poskušam ažurno in kakovostno odgovoriti na vprašanja ljudi. To je nekako tudi moto naše pisarne: »Opravi delo pravočasno in strokovno.«

Morda bi se nekomu glede na delovni utrip zazdelo, da je delo pravniko suhoparno, saj je prav vsak dan treba preštudirati novo zakonodajo, pripraviti pogodbe, pregledati dokumentacijo ... Rutina je le navidezna, saj je vsebina dela zelo raznolika – noben primer ni enak drugemu, kar naredi delovni dan pester in razgiban. Včasih ob kavi s prijateljicami govorimo o službi in takrat se zavem, da ima delo v gospodarstvu veliko prednost, saj imam možnost spoznavati različna področja prava. Na ta način si pridobivam tudi raznolika znanja in izkušnje, medtem ko je delo na sodišču usmerjeno v eno področje prava in ti ne da toliko vpogleda v celoto. To mi je v Talumu zelo všeč. Spomnim se tudi, da sem bila na začetku zelo pozitivno preseñena, kako so stvari pri nas sistematično urejene. Tako nimaš problemov pri iskanju kakšnih stvari za nazaj. Marsikatero podjetje nima takšne organizacije, in če stvari niso urejene, potem ne moreš zagotavljati visoke kakovosti svojega dela.

Zakonodaja se hitro spreminja, in ker se moje delo ne nanaša samo na eno pravno področje, moram tudi vsak dan slediti spremembam. Tudi delo po vnaprej pripravljenem vzorcu pri nas ni možno, saj se vsak primer razlikuje od drugega po kakšni niansi, zato je treba vsakega obravnavati individualno, se mu posvetiti. Prednost dela v Talumu je tudi v tem, da imamo na voljo vso potrebno literaturo in možnost nenehnega izobraževanja in nadgrajevanja znanja. Veliko mi pomeni tudi to, da so sodelavke strokovno odlično podkovane in da si medsebojno pomagamo in debatiramo ter skušamo poiskati skupne rešitve. Rada imam svoje delo, saj je razgibano in zanimivo. ■

Živahen sogovornik z darom za pisanje

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Gregor Jurko

V časopisu Aluminij vsak mesec prebiramo kolumno izpod peresa sodelavca Gregorja Jurka, ki nas z besedo popelje skozi svoja hudo-mušna razmišljanja. Prvi stik z Gregorjem je zavajajoč, saj je njegovo vedenje umirjeno in zadržano, a tisti, ki so ga imeli priložnost spoznati, vedo, da je temperamenten in živahen sogovornik, ki ima rad dinamiko in se med počitnicami z družino raje odpravi na robinzon-sko kampiranje kot v predvidljiv in dolgočasen hotelski kompleks. Takšen je tudi na delovnem mestu. Rad ima izzive, zato pravi, da mu je delo, ki ga opravlja, pisano na kožo.

Pravijo, da človeka v veliki meri določajo izkušnje, ki si jih je nabral v otroštvu. Kakšne spomine imaš na obdobje odraščanja?

Otroštvo sem preživel na vasi v bližini Maribora, kjer sem vztrajal skoraj do poroke. Na srečo smo rasli brez tablic in mobilnih telefonov, marsikateri trenutek tako ni po nepotrebem zabeležen na kakem pametnem telefonu. Večinoma smo v šolo hodili peš, pot smo si raztegnili z običajnih 10 minut tudi na dve uri. Vmes smo »rabutali« župnikove hruške, on pa nas je lovil. Takrat smo se od njega naučili kakšno novo besedo, ki ne sodi v ta časopis. Sadeži so očitno včasih nekaj pomenili. Ko sem si nekoč pri sosedu »sposodil« nekaj marelic in me je videl, je iz tega nastala cela panika – najprej je svoje povedal meni, nato mojim staršem, naslednji dan pa je posekal svoje drevo. Od takrat naprej se raje vedno najavim, ko pridem v goste, sam pa sem vesel, ko moji ali sosedovi otroci poskrbijo za naše viške ribeza in borovnic.

Otroci imajo v glavi idealizirano predstavo o tem, kaj bodo po poklicu, ko odrastejo. O kakšnem poklicu si sanjaril kot otrok?

Izbira srednje šole in kasneje fakultete je bila kot pri večini mojih sovrstnikov stvar nekega trenutnega navdiha. Tudi sam

sem sanjaril, da bom smetar, policaj ali pilot, kasneje, ko malo odrasteš, pa pri izpolnjevanju vpisnih pol nisi čisto prepričan, da je to prava stvar zate. Sicer na celotno šolanje gledam kot na lepo obdobje, v katerem spoznaš nove prijatelje, ko lahko enkrat letno potegneš črto pod vse, kar si naredil, in greš za dva meseca na dopust, nato pa začneš delati popolnoma nove stvari.

Ali dopust zate še danes pomeni prelomnico in razmislek o spremembah?

Ne, zdaj v službi tega občutka nimam, ker so zadeve med seboj povezane in te počakajo, tudi ko se vrneš z dopusta.

Vpisal si se na srednjo strojno šolo. Kako si s področja tehnike prišel na ekonomijo?

Po osnovni šoli sem se vpisal na srednjo strojno šolo v Mariboru. Po štirih letih sem ugotovil, da tehnika ni zame, in če takrat gledaš, kje bi lahko imel več kot eno sošolko, je ekonomija naravna izbira. Sam sem se vpisal na smer podjetništvo, na kateri smo imeli obvezno prakso v podjetjih. V času študija smo obiskali tudi Združene države Amerike, kjer smo lahko od blizu videli, kako razmišljajo Američani.

Pravijo, da je Amerika dežela paradoksov. Kakšni občutki in spoznanja so prevevali tebe?

V Ameriki nihče ne skrbi zate, niti zavod, niti socialna služba, niti zobozdravnik, niti podjetje, kaj šele država, zato se mladi že zelo zgodaj zavedajo, da morajo poskrbeti sami zase. Glede na to, da smo v kapitalizmu že 20 let, in če se spomnim tega izleta, vidim, da smo še vedno precej narazen v razmišljanju. To, da si nismo bolj podobni, na določenih področjih, kot je denimo povezanost družine ali socialni čut, niti ni tako slabo.

Kaj pa diplomska naloga, katero temo si raziskoval?

Naslov moje diplomske je bil precej dolgočasen: Okoljsko poročanje za zunanje in notranje uporabnike oziroma na kratko: kako vključiti skrb za okolje v letna poročila družb. To je bila prva takšna diplomska naloga s tega področja, danes pa je to že precej bolj razvito, kot je bilo takrat.

Si si pred zaposlitvijo v Talumu znanja in izkušnje nabiral že v katerem drugem podjetju?

Ja, sem. Preden sem prišel v Talum, sem menjal tri podjetja, danes pa sem v Talumu že dlje,

kot sem bil prej v vseh treh podjetjih skupaj.

Pa si že prej poznal »fabriko«?

Ker sem z mariborskega konca, za Talum prej nisem ravno pogosto slišal, vedno so se skrivali v »šumi« in delali po svoje. Kar mi je bilo všeč ob prihodu in mi je še danes, je kultura podjetja. Marsikaj sem že izgubil znotraj tovarniške ograje, pa me je vedno čakalo na mizi ali pri vratarju. Tudi če pozabiš ključek, naložen z denarjem, v kavnem avtomatu, te bo čakal nekje blizu v kakšni pisarni. Sama komunikacija poteka na kulturni ravni in v takem okolju je lažje delati. Podjetje je urejeno navzven in navznoter, še lepše pa je, da ohranja to raven kljub finančno težkemu obdobju, ki je sledilo krizi.

Začetki so navadno težki, saj se moraš navaditi na okolje in na delo. Kakšni so bili zate?

V Talumu sem se zaposlil leta 2008 v času, ko ni bilo veliko novih zaposlitev. Takoj sem začel delati v marketingu na področju prodaje livarskih zlitin, kjer sem še danes. Na začetku traja nekaj časa, da ločiš vse te zlitine, vmes so še kakšne posebne, da je vse skupaj še bolj zanimivo, pa ima vsak tip zlitine svoje cenovne zakonitosti.

»Podjetje je urejeno navzven in navznoter, še lepše pa je, da ohranja to raven kljub finančno težkemu obdobju, ki je sledilo krizi.«

»Imam odlično podporo v logistiki in proizvodnji, zato je moje delo precej lažje, kot bi bilo, če se ne bi mogel 100-odstotno zanesti na sodelavce.«

Zdi se mi, da si človek, ki rad izziva življenje. Kakšne izzive ti prinaša delo v marketingu?

Izzivov je pri mojem delu veliko oziroma so vsako četrletje drugačni. Prvi izziv je bil dvig prodaje zlitin, ki temeljijo na odpadu, s 5000 ton v letu 2008 na današnjih 27.000 ton letne prodaje. V okviru te številke pa vsako leto, včasih celo na četrletje, spreminjamo strukturo prodaje – ker se prodaja nekaterih vrst zlitin bolj splača kot drugih.

Kaj to pomeni v praksi?

To v praksi pomeni, da zmanjšamo prodajo ene vrste zlitine skraj na nič, medtem ko moramo za drugo vrsto zlitine vzpostaviti kontakt z novimi kupci. Obenem je treba slediti cenovnim trendom na trgu, da te zlitine prodamo čim bolje.

Koliko livarskih zlitin prodate letno?

Vse skupaj prodamo približno 50.000 ton livarskih zlitin letno.

To je zelo veliko. Kaj je tisto, kar šteje, da lahko realiziraš takšne količine?

Imam odlično podporo v logistiki in proizvodnji, zato je moje delo precej lažje, kot bi bilo, če se ne bi mogel 100-odstotno zanesti na sodelavce.

Katere pa so še druge dnevne zadolžitve, ki jih opraviš v okviru delovnih zadolžitvev?

Moje dnevno delo zajema cenovna pogajanja, ki so v različnih oblikah: po telefonu, e-pošti, v živo ali kar na portalu v obliki spletne avkcije. Za vse večje četrletne ali letne količinske prodaje določimo strategijo prodaje v ožji skupini pred pogajanjem, po končanih pogajanjih pa analiziramo doseženi rezultat. Vse kupce je treba spremljati tudi s finančnega vidika, nove kupce pa praviloma obiščemo, da si ustvarimo vtis o njih in oni o nas.

Iz povedanega sklepam, da je delo zelo dinamično in raznoliko.

Res je. Delo je zelo pisano: sejmi, pogajanja, službene poti ... Rekel bi, da mi je pisano na kožo, ker sem rad v operativni funkciji in se ukvarjam s konkretnimi problemi. Tudi v prejšnjih službah sem opravljal takšna operativna dela; tako sem se vedno počutil najbolj koristen podjetju.

Kaj pa izzivi za prihodnost?

Dolgoročno se še vedno vidim v operativni funkciji. Moram reči, da je prodaja bolj zanimiva kot nabava; poskusil sem namreč že oboje. Pri takšnem delu si vedno malo pod pritiskom, vendar v tem podjetju tega ne čutim kot obremenitev. V ponedeljek zjutraj mi ni težko vstati ali odgovoriti na kako e-pošto med dopustom.

Imaš tudi dar za pisanje. Si se s pisanjem ukvarjal že prej?

S pisanjem sem se ukvarjal že v študentskih časih, ko sem pisal za nekaj časopisov, kasneje sem to za daljši čas opustil. Zadnje leto ali dve pa s svojimi članki »nadlegujem« naše sodelavce in upokojence.

Pisec mora imeti poleg daru tudi bogat besedni zaklad, ki ga pridobi z branjem. Veliko bereš?

V preteklosti sem zelo veliko bral in verjetno mi je nekaj od tega ostalo v glavi. Sem pa z leti postal zelo izbirčen pri tem, kaj berem, ker se mi zdi škoda časa za slabo literaturo. Še posebej to opažam pri pravljicah, ki jih berem otrokom. Tri četrte pravljice je zanič, težko se berejo, vidiš, da otrok ne razume, ali pa dajo kakšno čudno sporočilo. Zato pišem tako, da je čim bolj tekoče in da bralec ni ravnodušen do tega, kar prebere. Nič ni narobe, če je kdo užaljen, vesel, žalosten, se nasmeje, važno je, da se nekje v tekstu najde s svojimi občutki in da ga tema zanima.

Kdaj pa si začel pisati kolumne za časopis Aluminij?

Sodeloval sem že s prejšnjim urednikom, resno, mesečno kolumno pa sem začel objavljati s prihodom nove urednice. Zelo težko se spravim k pisanju, po navadi dobim motivacijo in idejo, medtem ko lovim skrajni rok za oddajo. Ko pa kolumno končam, sem vseeno zadovoljen, če se mi zdi, da je uspela.

Vsak pisec je vesel, če dobi odziv na svoje pisanje. Se ti sodelavci kaj javijo?

Po navadi se vsak mesec kdo oglasi s kakšno pohvalo, če se je v kolumni našel, po e-pošti ali v živo.

Kako pa uskladiš družinske obveznosti s službenimi in s hobiji?

Za družino si skušam vzeti čim več časa sedaj, ko so otroci majhni. Zmanjšal sem količino branja, s športom se ukvarjam ob zgodnjih jutranjih urah, če pa sem kje na poti, se potrudim, da sem čim prej doma. Lepo je, ker se drug od drugega vsak dan kaj novega naučimo.

Zaupaj nam kaj več o tem medsebojnem učenju.

Sam recimo učim otroka, da ni ravno pametno, da bi porabil vse svoje prihranke, da bi si naročil orjaškega gumijastega medveda iz Amerike (to je petkilogramski bombon s 5000 kalorijami), ki ga je našel na spletu. Učenje poteka tudi v obratni smeri. Všeč mi je bilo, da se je sin postavil za sošolca, ki ga sicer ne prenaša, se ne razumeta, in to takrat, ko se je temu sošolcu zgodila krivica. Mislim, da smo odrasli na te vrednote pozabili. Bi se postavili za nekoga, ki vam gre močno na živce?

Navzven deluješ mirno in zadržano, prek kolumn pa te imamo možnost spoznati še po drugi, navihani in temperamentni plati.

Res je, da ne stresam šal, ker vse sproti pozabim. Poleg tega se brigam bolj zase in za svoje delo,

pomagam pa vsakomur, ki me prosi za to. Življenje ima včasih čudne poti. Ko se ravno počutiš kot zmagovalec, se hitro najde kakšna stvar, ki ti življenje postavi na glavo. Zato verjamem v to, da je bolje biti skromen, pometati pred svojim pragom in čim bolj opravljati svoje delo.

Sodelavci te radi podražijo, da si nagel voznik. Je to res?

Kar se tiče hitre vožnje, pa je neki mit nastal v zadnjih letih. Odgovoril bom tako: peljem tako, da ni strah mene in potnikov, ki so z mano, ali drugih udeležencev v prometu. Preveč se imam rad, da bi tvegala po nepotrebnem. Sem pa dobil pohvale inštruktorja na treningu varne vožnje. Bil sem edini, ki je vse elemente opravil brez napake, in edini, ki je avto obdržal na cesti, potem ko ti hidravlična miza spodnese zadek na mokri podlagi. Pri tem nimaš časa za razmišljanje, bolj gre za občutek, v katero smer je treba zavrteti volan. To mi sicer ne pomeni kaj dosti, ker gre za poligon, na cesti pa nisi nikoli sam. Sicer pa zelo rad vozim in se zavzemam zato, da ljudje vozijo po predpisih. Je pa lepo, če te kdo predčasno in varno dostavi domov in če se najde kdo, ki vsake toliko očisti ventile na naših vozilih, tako da imajo pri Dominku manj dela z našim voznim parkom.

Kaj pa hobiji in šport?

Ob službi in družini se rad ukvarjam tudi s športom. Včasih sem veliko kolesaril zjutraj med vikendi, sedaj pa, ko so otroci malce odrasli, raje peljem ženo ven in jutra prespim, poleg tega pa kolesarjenje zahteva veliko časa. Zato sem začel teči med tednom pred službo, da ohranjam kondicijo, čeprav mi je kolo veliko ljubše kot tek. Teka ne maram, vendar v pol ure storim veliko več kot na kolesu v treh urah. □

Mladi so si pridobivali praktična znanja

Poletje je čas šolskih in študijskih počitnic. Mladi jih želijo izkoristiti tudi za delo v delovnih okoljih, v katerih si lahko naberejo čim več izkušenj in praktičnega znanja. Danes je namreč prav to zelo pomembno pri iskanju zaposlitve. Talum je bil eno izmed prvih podjetij, ki si je pridobilo certifikat Učča se organizacija, kar pomeni, da so vrata naše tovarne vedno odprta za štipendiste in druge, ki želijo opravljati prakso ali počitniško delo. V reportaži smo jim dali priložnost, da spregovorijo o svoji izkušnji in o tem, kako so sami doživeli tovarno in delo v različnih delovnih okoljih.

PRIPRAVILA: ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Sandi Muhič,
študent Višje strokovne šole Ptuj,
smer mehatronika (počitniško delo)

Za delo v Talumu sem se odločil, ker je tukaj zaposlen tudi oče in ker se na praksi lahko naučim veliko iz moje stroke oziroma smeri študija. Čez čas sem dobil spoznal podjetje in z zaposlenimi navezal stike, tako da je na delovnem mestu vladalo pozitivno vzdušje, kar je, mislim, zelo pomembno. Vedno znova se rad vračam in upam, da se bom po pridobljeni diplomi lahko tukaj zaposlil, čeprav nisem Talumov štipendist, saj za mojo smer študija niso bile razpisane kadrovske štipendije. V Talumu sem opravljal vso dosedanjo prakso in počitniško delo, od srednje šole naprej. Za to priložnost sem zelo hvaležen. Delal sem v podjetju Servis in inženiring, v sestavljalnici anodne mase, pri vzdrževanju livarn in letos pri predelavi sekun-

darnega aluminija. V Talumu smo po mojem mnenju študentje zelo dobro obveščeni o stvareh, ki se tičejo dela, varnosti ipd. Prav tako je bilo vedno zelo dobro poskrbljeno tudi za zaščitno »opravo«. O podjetju sem veliko izvedel že pred svojim prvim obiskom. Največ mi je povedal oče, saj sva se o podjetju velikokrat pogovarjala, tako da sem dobil informacije iz prve roke. Te informacije so me vedno zanimale. Pri delu sem se ogromno naučil, kar mi je zelo pomagalo tudi v šoli. Mislim, da bi v šoli morali imeti še več časa, namenjenega za delo v praksi. Pridobil sem delovne navade in spoznal, da tovrstnega znanja in izkušenj ter nasvetov, ki sem jih dobil od zaposlenih, ne dobiš kar tako z drevesa. To cenim. Tukaj se želim zaposliti že nekaj časa, saj že poznam podjetje in veliko zaposlenih, to delo pa mi je v veselje. Delal bi rad na področju mehatronike, najbolj me zanima avtomatizacija.

Simon Avguštin,
diplomant VSS Maribor,
strojništvo (počitniško delo)

Za delo v Talumu sem se odločil zato, ker je podjetje uspešno, veliko in se še širi (sklepam po govoricah ljudi). Tako imam možnost, da se v prihodnosti tukaj tudi zaposlim, zato si želim pridobiti čim več izkušenj. Nekaj sem si jih že pridobil med šolanjem, pri študentskem delu in obvezni praksi. V podjetju sta zaposlena tudi oče in brat, tako da imam zagotovljen prevoz na delovno mesto. S Talumom sem se prvič srečal v srednji šoli na obvezni enomesečni praksi v tretjem letniku (leta 2012); praksa je potekala v obratih elektrovzdrževanja.

V četrtem letniku srednje šole (leta 2013) sem začel s študentskim delom, ki sem ga opravljal vsa leta, tudi letos, pri skupini hidravličarjev in serviserjev vozil v podjetju Talum Servis in inženiring. V zadnjih dveh letih sem se v Talumu praktično izobraževal pod mentorstvom Ivana Ogrinca. Delo je potekalo v strojni delavnici podjetja Talum Servis in inženiring. Varnost in navodila pri delu so po mojem mnenju dobro predstavljeni na začetnem dnevu bodisi praktičnega izobraževanja bodisi študentskega dela. Predavanja o varnosti pri delu ima vsak študent in dijak že v začetnih letnikih izobraževanja, vendar je prav, da se znanje obnovi ob vstopu na delovno mesto, tako kot to poteka zdaj, saj so poškodbe pri delu zelo neprijetna zadeva. Veliko študentov oziroma praktikantov se zaradi modernega načina odraščanja v proizvodnji prvič sreča z ročnim delom, zato je več poškodb zaradi nerodnosti. Usvajanje praktičnega znanja na delovnem mestu je odvisno od dojemljivosti posameznika, od tega, koliko te delo zanima in ali hočeš od dela kaj odnesti. Odvisno je tudi od sodelavcev; veliko se jih namreč boji delo predati v roke študentov, predvsem zaradi varnosti, kar je razumljivo. Kadar je delo, smo vsi zadovoljni, saj čas hitreje mine. Kot sem že omenil, v podjetju dela moj oče, tako da mi je Talum zelo blizu, lahko rečem, da sem odraščal skupaj z njim. Spomnim se, ko je ob obletnici »fabrike« domov prinesel jubilejni zbornik, ki sem ga že v mladosti rad večkrat prelistal in pregledal fotografije. Posebej zanimive so se mi zdele tiste, ki so prikazovale rušenje velikega dimnika (leta 1996). Talum sem

Sandi Muhič

poznal, vendar ne dobro. Podrobneje sem ga začel spoznavati, ko sem začel v njem opravljati študentsko delo, in še vedno ga spoznavam. Do podrobnosti sem spoznal strojno delavnico, kako poteka proizvodnja, saj se nanjo veže moja diplomska naloga. Mojih zadolžitev je bilo v preteklosti že veliko, trenutno pa so: obnovitev cilindrov, pomoč pri remontih, vezanih na pnevmatiko in hidravliko, obnovitev dozirnih enot za potrebe elektrolize, pranje vozil ... Trenutno sem univerzalen in uporaben tam, kjer me najbolj potrebujejo. Naučil sem se predvsem reda na delovnem mestu, kako obnoviti cilindre, z ročnimi in ključavničarskimi deli pa se srečujem že vsa mladost doma, tako da tukaj ni kaj novega. Veliko sem se naučil o poteku proizvodnje, vodenju in planiranju proizvodnje na praktičnem izobraževanju, kjer sem sodeloval pri raznih projektih (letos manj kot lani). To znanje mi je zelo koristilo pri pisanju diplomske naloge in menim, da mi bo koristilo tudi

v prihodnje, pri študiju. V prihodnje bi se rad zaposlil pri vas, vendar za točno delovno mesto še ne vem. Zanima me predvsem področje energetike in proizvodnje.

Aljaž Pišek,
študent elektrotehnike, smer avtomatika in robotika (Talumov štipendist)

Že ves čas študija sem Talumov štipendist in v tovarni sem letos delal že tretje leto zapored, kajti kot štipendist sem dolžan en mesec na leto opravljati obvezno prakso ali počitniško delo.

V juliju sem torej delal v Anodah, na Riedhamerjevi peči. Za nas je bilo dobro poskrbljeno, saj smo opravili tečaj varstva pri delu in tečaj požarnega varstva. Talum poznam že vrsto let, kot štipendist in tudi že prej, saj gre za lokalno podjetje. V času prakse in počitniškega dela sem opravljal predvsem pomožna industrijska dela, pri katerih sem si pridobil delovne navade in veliko koristnih informacij o proizvodnji. Kot

štipendist se želim v podjetju kasneje tudi zaposliti.

Benjamin Marin,
dijak Srednje strojne šole, smer avtokaroserist

Za delo v Talumu sem se odločil, ker sem hotel spoznati delo v livarni. Po pogovoru s študenti, ki so že delali pri vas, je bila odločitev toliko lažja, saj so bili zelo zadovoljni. V Talumu delata tudi oče in stric, tako da mi je bilo v veselje spoznati to delovno okolje. V tovarni sta delala tudi babica in dedek – sedaj sta oba že upokojena. Počitniško delo sem opravljal od konca junija do začetka avgusta, in sicer v Livarni, v enoti za gnetne zlitine. Opravljal sem študentsko delo, saj nisem Talumov štipendist. Glede varnosti je bilo zelo dobro poskrbljeno – osebne delovne opreme je veliko. Že prvi dan, ko so nas peljali skozi livarno, smo od obratovodje dobili prve informacije o nevarnostih. Ko sem začel delati, pa so mi delavci še enkrat predstavili nevarnosti pri delu. Talum sem poznal že od prej, saj je, kot že rečeno, v njem delalo oziroma še dela nekaj mojih sorodnikov, večkrat pa sem bil tudi na dnevu odprtih vrat, zato sem približno vedel, v katerem podjetju se kaj izdeluje. Spočitniškim delom sem si pridobil veliko delovnih izkušenj, in sicer: pomoč livarjem, tehtanje legirnih elementov, čiščenje pred pečmi, čiščenje livne mize, urejanje delovnega okolja ... Vsaka delovna izkušnja je zame zelo dobrodošla in seznanil sem se s tem, kako potekajo dela v tako velikem sistemu, kot je Talum. Velik poudarek je bil na

sami varnosti pri delu. Izobraženost delavcev v delovnih okoljih je na zelo visoki stopnji, tako da lahko dobiš informacije na vsakem koraku. Vse to znanje, ki sem si ga pridobil v tem času, mi lahko koristi pri zaposlitvi. Trenutno želim nadaljevati izobraževanje. Če bo možno, bi se tudi zaposlil v Talumu.

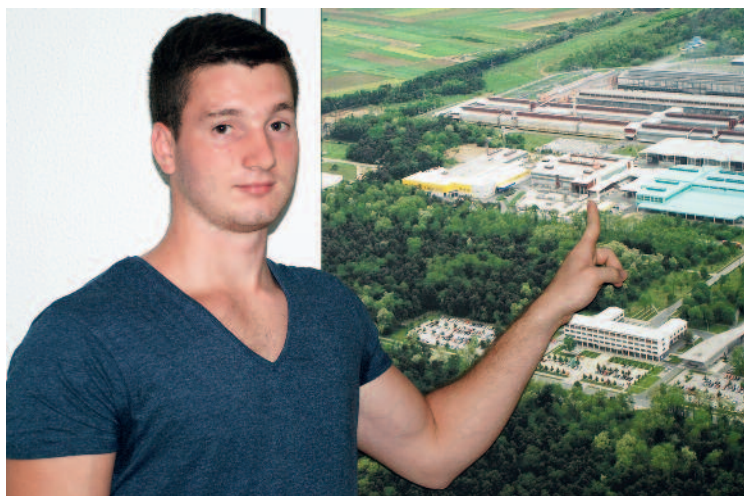
Benjamin Marin je na 20. občinskem prazniku MO Ptuj prejel priznanje kot najboljši dijak srednjega poklicnega izobraževanja MO Ptuj.

Ines Škerget,
Naravoslovnotehniška fakulteta, smer inženirstvo materialov (Talumova štipendistka)

Za delo v Talumu sem se odločila zato, da si pridobim nove izkušnje in hkrati spoznam proces proizvodnje aluminija. Od 29. junija do 31. julija sem delala v PE Aluminij. Za varnost je bilo dobro poskrbljeno, saj sem najprej imela tečaj iz varstva pri delu in požarne varnosti, dobila pa sem tudi zaščitno opremo. Informacije o delu sem dobila pravočasno, kadar koli pa sem se lahko obrnila na vodje obratov in druge sodelavce, ki so mi z veseljem pomagali. Talum sem poznala že prej. Vedela sem, da podjetje proizvaja primarni aluminij ter iz njega polizdelke in končne izdelke. Moje delovne zadolžitve so bile meritve temperature elektrolita, vnos podatkov v računalnik ter razna druga dela. Naučila sem se, kako poteka proces proizvodnje aluminija, kar mi bo koristilo pri nadaljnjem študiju. V prihodnosti bi se tukaj želela zaposliti, najraje v PE Aluminij. ▣

Simon Avguštin

Benjamin Marin

Ines Škerget

V skupini Talum se zavedamo, da je ključ do uspeha v znanju. Da bomo tudi v prihodnje lahko uresničevali svoje cilje in poslanstvo, vabimo mlade iz naše regije, da se prijavijo na razpis za dodelitev kadrovskih štipendij. Poleg štipendije vam nudimo možnost, da že v času šolanja spoznavate delovno okolje in svoje bodoče sodelavce. Prav tako vam bomo omogočili pomoč pri pripravi seminarских in diplomske naloge, in kar je najpomembnejše – pri nas si lahko pridobite svoje prve delovne izkušnje.

Za šolsko leto 2015/2016 razpisujemo štipendije za pridobitev različnih poklicev, ki so navedeni v nadaljevanju.

Naziv strokovne in poklicne izobrazbe	Število štipendij
mag. inž. strojništva /2. bol. st./	4
dipl. inž. strojništva (UN)	1
mag. inž. elektrotehnike /2. bol. st./	1
dipl. inž. elektrotehnike /1. bol. st./	2
mag. finančne matematike /2. bol. st./	1
mag. inž. metalurgije in materialov /2. bol. st./	4
dipl. inž. materialov (UN) /1. bol. st./	2
dipl. inž. gradbeništva /1. bol. st.)	1
mag. ekonomije /2. bol. st./ (smer marketing)	1
mehatronik operater (KV)	3
obdelovalec kovin – orodjar (KV)	5
zidar (KV)	3
metalurg (KV)	3

Prijave pošljite do 20. avgusta 2015 na naslov:
Talum, d. d., Kidričevo
Kadrovska služba
Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo

K prijavi je treba priložiti:

- fotokopijo potrdila o opravljenih izpitih z navedbo števila opravljenih in števila predpisanih izpitov,
- potrdilo o vpisu in
- življenjepis.

Z rezultati izbora bomo kandidate pisno obvestili do 30. septembra 2015.

Postanite tudi vi talumovec!

Pomen telesne vadbe

Prvo soboto v septembru se boste v okviru Zdravo Talum lahko s sodelavci udeležili ene izmed športnih aktivnosti in tako naredili nekaj za zdravje in dobro počutje. Če še vedno tehtate in se torej o udeležbi še niste odločili, potem vas bo ta prispevek morda prepričal.

PRIPRAVIL: VENČESLAV ŠKERGET
POVZETO PO: WWW.RIVER.SI/10-KORISTI-KI-VAM-JIH-BO-PRINESLA-PRAVA-IN-VSESTRANSKA-FIZICNA-AKTIVNOST.HTML
FOTO: SPLET

Počutili se boste polni energije

Ko smo telesno (konstantno) aktivni, se širijo krvne žile v mišicah, s tem pa se poveča tudi pretok krvi in kisika po delujočih mišicah. Vse to skupaj s pospešitvijo hitrosti presnove povzroči, da čutimo, da smo bolj polni energije. Ta energičnost se ne izraža le med telovadbo, pač pa tudi pri drugih dnevnih aktivnostih.

Izboljšan videz in počutje

Zaradi vadbe se boste počutili bolje, to pa se bo kazalo tudi navzven na vašem videzu. V kombinaciji s pravo prehrano in dobrim omejevanjem stresa lahko veliko prispevate k tonusu mišic, napeitosti kože in definiciji telesa. Delno vlogo pri tem sicer igra tudi genetika – nekateri ljudje so nagnjeni k širšim bokom ali višjim vrednostim holesterola v krvi, a

še vedno lahko poskrbijo za zdravo in dobro izbiro za svoje telo.

Večja poraba kalorij v mirovanju

Ko sestavljamo načrt vadbe in govorimo o porabi kalorij, sta srčno-žilna aktivnost in vadba moči enako pomembni. Srčno-žilne aktivnosti, kot so tek, kolesarjenje, plavanje, hoja, prispevajo k začasni pospešitvi metabolizma, vadba moči (lastna teža, proste uteži, elastike) pa prispeva k povečanju mišične mase. Mišice so tiste, ki v mirovanju porabijo veliko več kot maščoba – pospešijo splošni metabolizem, kar je tudi glavni cilj vadbe.

Lažje prenašanje stresa

Nedavne raziskave kažejo, da vadba pozitivno prispeva k lajšanju stresa, če seveda ne pretiravamo s količino in obremenit-

vami, za katere nismo zreli. Med vadbo se poveča raven adrenalina, ki med drugim pospeši krvni pretok. To možganom prinaša več kisika, zaradi česar smo bolj zbrani in osredotočeni, s tem pa se tudi lažje spopadamo s stresom. Aktivnost stimulira tudi izločanje endorfinov oziroma hormonov, zaradi katerih se dobro počutimo, to pa spet izboljša naše razpoloženje in občutke.

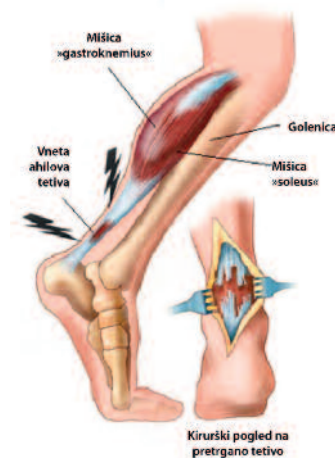
Boljša koncentracija

Če smo se v vsakdanjih življenjskih aktivnostih sposobni dobro skoncentrirati, je bolj verjetno, da bo dan tekel po načrtih. Boljši krvni pretok in sproščanje pravih hormonov v pravi meri izboljšata sposobnost koncentracije.

Izboljšanje srčno-žilnega sistema in splošne kondicije

Naš srčno-žilni sistem se »zgradi« z redno vzdržljivostno aktivnostjo, s tem pa se v telesu izboljša tudi pretok. Ne samo da okrepimo srčno mišico in sposobnost prenosa kisika v krvi, pač pa izboljšamo tudi dihanje in mišično krčenje.

Pospešeno okrevanje po operaciji in poškodbi

Z zdravim načinom življenja in redno aktivnostjo se telo po poškodbi ali operaciji lažje regenerira. Povečana mišična masa in bele krvne celice prispevajo k zmanjševanju vnetij, ki se pojavijo pri poškodbah.

ZDRAVO TALUM

Izboljšanje gibljivosti

Z raztezanjem po vadbi postanejo mišice bolj elastične. To omogoča večjo prožnost oziroma večji obseg posameznega giba.

Zmanjšanje tveganja za bolezni

Vadba izboljša tudi cirkulacijo belih krvnih celic. Te potrebujemo, da se ubranimo škodljivih bakterij, ki povzročijo, da zbolimo

mo (hkrati z boljšo cirkulacijo tudi hitreje ozdravimo).

Povečana mišična masa

Pomembna je, ker prispeva k pospešitvi splošnega metabolizma v mirovanju in k zmanjšanju telesne maščobe. Če redno kombiniramo srčno-žilno aktivnost s treningom moči (dva- do štirikrat na teden), se naša mišična masa poveča, telesno maščobo pa izgubimo.

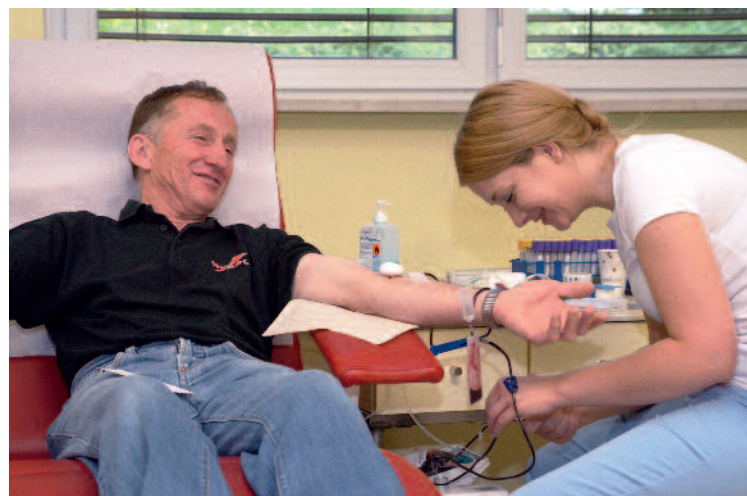
Kri – darilo življenju

Obvestilo krvodajalcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v avgustu bo v torek, 25., in četrtek, 27. avgusta 2015, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice. Pridružite se poletni krvodajalski akciji, v tem času vas še kako potrebujemo!

MARJETKA LEDINEK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Zahvaljujemo se vsem krvodajalcem, ki ste se udeležili krvodajalske akcije. Kljub dopustom se nas je kar nekaj udeležilo odvzema krvi, s seboj pa smo povabili še svoje hčere in sinove, tako da smo zapolnili del potreb po tej življenjsko pomembni tekočini. Na krvodajalskih akcijah je v zadnjem času prisoten tudi fotograf, ki za časopis Aluminij naredi aktualne fotografije. Vnaprej se opravičujem, če ne bodo objavljene ažurno, saj smo v časopisu omejeni s prostorom, ki nam je namenjen – vsekakor pa bodo objavljene. Hvala Srdanu Mohoriču za potrpežljivost pri fotografiranju. S prispevki, ki jih objavljamo v časopisu Aluminij, poskušamo spodbujati zaposlene, da se udeležujejo krvodajalskih akcij in s tem pomagajo ohraniti delovanje aktiva krvodajalcev Taluma. Na

Anton Planinšek

Vabimo vas, da nam pošljete predloge o tem, kako še izboljšati informiranost prek komunikacijskih kanalov, ki jih podjetje Talum uporablja za obveščanje svojih zaposlenih (internet, intranet, FB, e-pošta, plakati, časopis Aluminij ...).

Predloge nam pošljite na naslov:

e-pošta: marjetka.ledinek@gmail.com ali ledinek.marjetka@talum.si

tel.: 7995 368 ali 7995 372

gsm: 070 632 332

plakatih in v prispevkih večkrat uporabimo kratke apele, na primer humanost, srčnost, solidarnost, ki naj bi vas spodbudili k dejanju, pomagati sočloveku. A resnična teža darovanega se začuti pri tistem, ki kri prejme, od nje pa je odvisno njegovo preživetje. To so žalostne zgodbe, a po vaši zaslugi s srečnim koncem; in prežema jih hvaležnost.

Pregovor pravi: »Nesreča nikoli ne počiva.« Danes smo lahko na strani darovalca, že naslednji trenutek pa smo lahko mi tisti, ki potrebujemo kri.

Anton Peršuh

»Vsi imamo kakšnega vzornika. V meni je pobudo za pomoč drugim vcepil oče in me s tem vpeljal v svet krvodajalstva. Najprej iz radovednosti, nato pa zaradi pomembnosti sem se začel udeleževati krvodajalskih akcij. Ko gledam, kako mi odteka kri, se v meni budi zanos: glej, ta zbirna vrečka bo nekomu pomagala in ga ohranila pri življenju, mu pomagala, da se bo počutil bolje, tako kot se jaz počutim sedaj, ko sem še zdrav in lahko opravljam vsakodnevne naloge. Sprašujejo me, zakaj sem se odločil za to humanost. Odgovor je vedno enak in se med nami krvodajalci ne razlikuje. V vseh je pridih nesebičnosti, humanosti in želja

pomagati si med seboj. Doslej še nisem potreboval te za življenje pomembne tekočine, toda nikoli se ne ve, kdaj ali kje lahko tudi mene doleti nesreča ali bolezen. To vprašanje ostaja odprto za vsakogar. Vesel sem, da nas je kar nekaj, ki razmišljamo tako in izpolnjujemo pogoje za odvzem krvi, ker kri je darilo življenju. Sam sem jo daroval že 30-krat.«

Anton Planinšek

Anton Planinšek je kri daroval že 56-krat, prvič kot vojak JLA, nato kot zaposleni v podjetju TAM, danes pa v okviru aktiva krvodajalcev Taluma. Zaveda se pomena pomagati drugim, saj človek nikoli ne ve, kdaj bo sam potreboval pomoč. Vsak dan smo namreč izpostavljeni nevarnostim, tako na cesti kot pri službenih in zasebnih opravilih, po drugi strani pa smo vsak dan starejši in s tem tudi bolj dovzetni za razne bolezni, ki nikomur ne prizanašajo. Tudi sam ima izkušnjo, saj je njegova mama zaradi operacije potrebovala kri. Takrat je bil pomirjen, saj je vedel, da ljudje darujejo kri in bo tako lahko prejela infuzijo. Tudi ta izkušnja ga je spodbudila, da se redno udeležuje krvodajalskih akcij; to namerava početi tudi v prihodnosti. Vesel je, da je zdrav in da njegova kri lahko komu podaljša ali reši življenje. To je zanj čudovit občutek.

Anton Peršuh

Jožica Junger

»Sem krvodajalka. Ne zato, ker bi dobila prost dan, ampak zato, ker rada pomagam ljudem in ker nikoli ne vem, kdaj bom kri potrebovala tudi sama. Zavedam se, da je kri nenadomestljivo zdravilo in najdragocenejše, kar lahko podarimo. S tem pomagamo ohranjati zdravje in reševati življenje soljudem. Prvič sem kri darovala že v srednji šoli, junija letos sem jo

darovala dvajsetič. To v primerjavi z drugimi, že dolgoletnimi darovalci ni velika številka, vendar sem nanjo ponosna, ker vem, da sem naredila nekaj dobrega za sočloveka. Lepo bi bilo, da bi vsi tisti, ki ste zdravi in še niste krvodajalci, razmislili o tem in tudi sami šli darovat kri, saj je konstantno primanjkuje. Nič vas ne stane, lahko pa komu rešite življenje. Naj končam z mislijo: Največja sreča je osrečiti druge.«▣

Jožica Junger

Krvodajalci v juliju

Roman Krajnc
 Marijan Pernek
 Tonček Cenar
 Viktor Zamuda
 Jožef Lončarič
 Denis Pušnik
 Romana Malinger
 Bojan Merc
 Robert Gajser
 Anton Zajko
 Dušan Vorih
 Jožef Reš
 Igor Turnšek
 Janez Kiseljak
 Nina Verdenik
 Marjetka Ledinek
 Boris Železnik
 Majda Turk
 Dušan Krajnc
 Franc Korez
 Mitja Kociper
 Bojan Krajnc

38-krat daroval kri
 49-krat daroval kri
 81-krat daroval kri
 45-krat daroval kri
 42-krat daroval kri
 10-krat daroval kri
 50-krat darovala kri
 83-krat daroval kri
 25-krat daroval kri
 90-krat daroval kri
 29-krat daroval kri
 50-krat daroval kri
 43-krat daroval kri
 29-krat daroval kri
 12-krat darovala kri
 32-krat darovala kri
 49-krat daroval kri
 30-krat darovala kri
 77-krat daroval kr
 37-krat daroval kri
 6-krat daroval kri
 40-krat daroval kri

Novinci na krvodajalski akciji

(odvzem krvi do petkrat)

Andrej Pulko
 Rok Zakelšek
 Alojz Gašparič
 Boris Bedenik

4-krat daroval kri
 3-krat daroval kri
 3-krat daroval kri
 3-krat daroval kri

Zahvala

Ob mnogo prezgodnjem slovesu dragega

Ivana Baumana
 iz Lancove vasi 82

se najtopleje zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, nekdanjim sodelav-

cem, DLB Ptuj in vsem, ki ste nas tolažili v naši neizmerni bolečini in žalosti, nam stali ob strani, darovali cvetje, sveče, svete maše ali denar, izrekli sožalje in tolažilne besede ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

V globoki žalosti: žena, hčerki, sestra in preostalo sorodstvo

Zahvala

Ob izgubi našega dragega očeta, tasta in dedija

Franja Škvorca

iz Nedelišča, J. Š. Slavenskog 2, upokojenca Taluma,

se zahvaljujemo sindikatu Skei, podjetju Talum in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje in sveče. Vsem še enkrat hvala!

Žena in sinovi z družinami

Zahvala

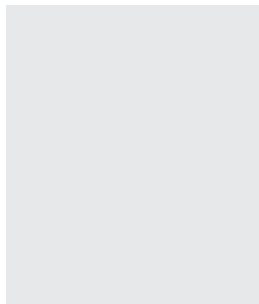
Ob boleči izgubi našega moža, očeta in dedija

Ludvika Ostroška
 iz Turniške ulice 22 na Ptuj, upokojenca Taluma

se zahvaljujemo godbeniku družbe Talum za odigrano Tišino, sindikatu družbe Talum in vsem

nekdanjim sodelavcem za darovane sveče in izrečeno sožalje ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žena Hedvika, sin Miran in hči Romana z družinama

Letovanje otrok v Pacogu Orodjarna Krvodajalstvo Poletje v Talumu

FOTO: SRDAN MOHORIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ

Tuc, tuc

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Kaj vas najpogosteje spremlja na poti v službo? Če je to policijska sirena, ste gotovo prehitri, če je to glasba, pa je to že nekaj bolj običajnega. Če malce pomislimo, nas glasba spremlja, še preden se rodimo; že za samo spočetje je potreben neki usklajen ritem. Kasneje nas glasba spremlja v vrtcu, šoli, v krogu družine, v službi, ob porokah in pogrebih, pri telovadbi in počitku, pri delu na polju ali pri delu v vinogradu.

Dobre veselice si ne moremo predstavljati brez glasbe, pretekle dogodke si lažje prikličemo v spomin z glasbo, prav tako lahko z glasbo še dodatno poudarimo ali potlačimo svoje občutke, glasba nam celo lahko pomaga sleči ljubo osebo, ki smo ji ponudili prevoz od točke A do točke C, ne vedoč, da je v teh gozdovih, ki nas obkrožajo, še veliko točk B, tako imenovanih vmesnih ciljev.

Skratka, glasba je pomemben del našega življenja. Toliko kot je različnih ljudi, je tudi različnih okusov. Če sodimo po glasbenem repertoarju iz naše jedilnice, smo v Talumu veliki ljubitelji narodnozabavne in dalmatinske glasbe. Dokazano je, da ustrezna glasba pri ljudeh povečuje delovno storilnost. To teorijo so znanstveniki podkrepili tudi pri kravah. Frizijke, ki so bile podvržene klasični glasbi, so v povprečju dale tri odstotke več mleka kot njihove kolegice, ki so poslušale ropot molznih strojev ali bolj divje ritme težke metalne glasbe. Verjetno je mirno okolje bistvenega pomena za uspešno proizvodnjo mleka. Podoben vpliv ima mirno okolje in odsotnost stresa pri ljudeh. Vendar kako to dosežemo z glasbo?

Glasbenega okusa ljudi vendar ne moremo enačiti z glasbenim okusom frizijk. Novi rock, stari rock, rap, metal, narodnozabavna glasba, pop, klasika – vsakdo se bolj sprosti ob določeni zvrsti oziroma ga vrže s tira glasba, ki ni po njegovem okusu. Če bi želeli na storilnost vplivati z glasbo, bi moral v sanitarni vsak poleg pladnja prejeti tudi slušalke ali pa bi določeno hrano avtomatsko povezali z glasbo. Verjetno se vsi strinjamo, da k dunajskemu zrezku in goveji juhi najbolj pašejo prista domača glasba in zvoki harmonike, k petkovim osličem se bolj poda dalmatinski melos, hamburgerjem bi ustrezal ameriški pop, pri joti in krvavicah bi nam lahko Panovi didžeji spustili kaj zimskega, recimo kak simp-

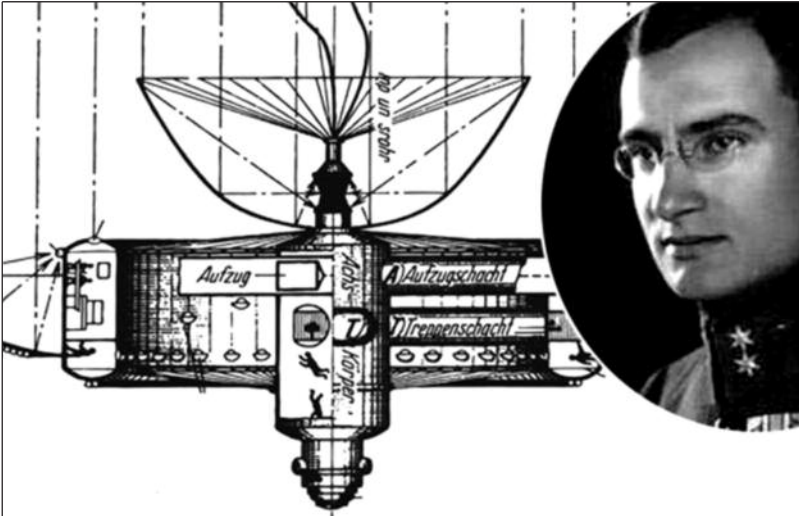
tičen božični venček, za pasulj pa bi se prilegli revolucionarni ritmi našega Pihalnega orkestra. V živo seveda.

Šalo na stran (a ne za dolgo). Okus za glasbo je težavna kategorija. Najprej je pogojen z lokacijo bivanja. Dokazano je, da na drugi strani Boča (Rogaška, Kostrivnica), ki je precej zaprto in odmaknjeno področje, kjer ni veliko migracij, vsi poslušajo harmoniko. Če se preselite tja in če ste vsaj malo socialno bitje, vam bo takšna glasba sčasoma gotovo postala všeč. Na tej strani, kjer je Dravsko polje precej odprto in se mimo vozi veliko tujcev (sploh poleti), je vpliv okolja na glasbo že teže določiti, ker prihajajo vplivi z vseh vetrov. Glasbeni okus je tudi kategorija, ki se z leti spreminja. Če se jezite, da ima vaše dete najraje kakšne Račke ali tistega pevca, ki ima samo eno obrv čez obe očesi, se pomirite. Glasbeni okus sčasoma izzveni oziroma se profilira, pogosto v nekaj podobnega, kar poslušajo starši. Že kot otrok lahko po lokaciji vašega nastanka sklepate, kaj boste poslušali čez 20 let. Če ste bili spočeti v hrošču in sta oba starša imela dolge lase, boste kasneje verjetno prisegli na stari rock. Če pa izhajate iz koruznega polja ob gasilski veselici, pa je bolj verjetno, da vas bodo kasneje pomirjali zvoki harmonike. Kakor koli, noben okus ni pravilen ali napačen, boljši ali slabši. Mile Kitić, Metalica, Oliver, Modrijani ali pa ta moderni »tuc, tuc« – izbira je samo vaša. ■

KRIŽANKA

Slovarček: AKROSPORA – spora na koncu glivičnega filameta, AMARNA – arheološko najdišče v Egiptu, FARŠJE – ljudsko ime za grm robinjo, NAINA – soproga Borisa Jelcina, SASAKI – japonski alpski smučar (Akira), VACAT – prazna stran, vakat.

								ALUMINIJ	TESTENINE POLNJENE Z MESOM	STROKOVNJAK ZA VINA, VINAR	RAZGLLED	ALENKA TETIČKOVIČ	BRKATA RIBA	ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE V EGIPTU	ROMAN BORISA PASTERNAKA: DOKTOR ?	
								DODATNA TEKMA PRI VESLANJU								
								RAZTELEŠEVALCI								
								KOREJSKI DENAR				SLOVENSKI SKLADATELJ (ALOJZ) KIRK DOUGLAS				
								KRAJ POD FRUŠKO GORO REKA V SANKT PETERSBURGU					RADIJ MODRA MISEL: GEORGE SAND			
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	ŠVEDSKA ALPSKA SMUČARKA (ANJA)	IGRALKA, USTVARJALKA	STRONCIJ	NIZOZEMSKI KOLESAR ZOETEMELK	SLOVENSKI NOGOMETAS (RUDI)	DANILO PUJGAR	ŠVEDSKO ŽENSKO IME PLOŠČICE NA KONCU PRSTOV									
DNEVI HUDE VROČINE, OD 23. JULIJA DO 23. AVGUSTA										RMSKO ŠTEVILO 1006 NAPAKA (POG.)			SKUPJINA PTIC V LETU	DRŽAVNA BLAGAJNA		
SPORA NA KONCU GLIVIČNEGA FILAMETA										LJUDSKO IME ZA GRM ROBINIJO ZLATAN IBRAHIMOVIČ						
ERIK TUL			OLIVER TWIST POSTAVA, RAST			HERMANN MAIER KONRAD ADENAUER				ZORAN ERCEG DEBELEJŠA ŽENSKA (SLABŠ.)			INDIJSKA JEDE, ACHAR IZTOK MLAKAR			
SPOŠTOVANOST, UGLED																
RIBJA KOŠČICA				SOPROGA BORISA JELCINA LUDOLFOVO ŠTEVILO						ODPOLANEC, SEL VULKAN NA SICILIJ						
AFRIŠKA GOZDNA ŽIRAF						ELDA VILER	HRVAŠKI SLIKAR KRIŽANIČ PREBIVALKA NIŽEVCA					NORINA RADOVAN JOKAVEC		SNOV V SEMENIH AREKE	KOT, KI MERI VEČ KOT 90 STOPINJ	
ZASİČENOST																
								ŽELJKA OGRESTA							JUNAK GOTOVČEVE OPERE	
								SLOVENSKI TV REALIZATOR VODNIK							STADION V BUDIMPEŠTI STIL ČRNSKE POPULARNE GLASBE	
								VPIS PDATKOV, VNAŠANJE								
								STUDIO ZA SNEMANJE FILMOV								
								AKVARIJSKA RIBICA							STARI DEL MARIBORA	

17. Talumov dan za zdravje »Zdravo Talum«

bo potekal v soboto, 5. septembra 2015, z začetkom ob 8. uri.
Zbrali se bomo pred dvorano restavracije Pan.

Vsak bo lahko izbral eno izmed tradicionalnih športnih dejavnosti:
pohod, kolesarjenje (lažja in težja proga), **plavanje, tenis**,
že drugič boste lahko tudi **spoznavali konje in jahanje**.

Po dejavnostih bomo nogometnemu klubu Aluminij uradno predali defibrilator in se skupaj
podučili kako ga pravilno uporabiti.

Po dopoldanskem delu bo od 13. ure naprej potekalo tradicionalno druženje.
Pridite in preživite prijeten dan v družbi sodelavcev!

Vabljeni!

